

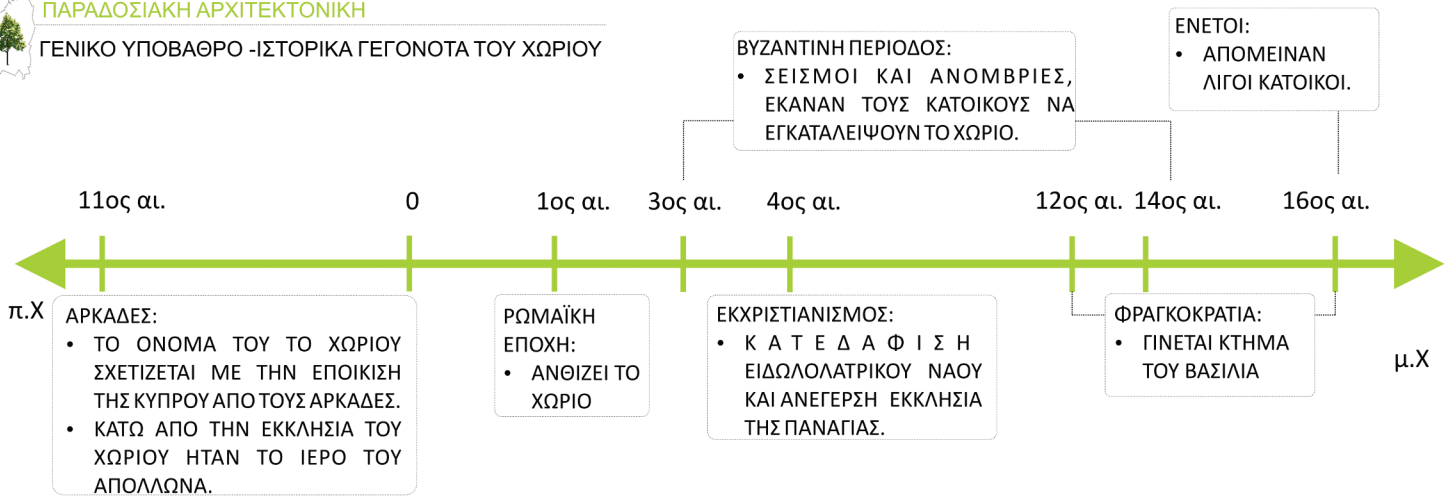
ΒΑΣΑ

ΥΠΑΙΘΡΙΟΙ ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΚΑΙ ΙΔΙΩΤΙΚΟΙ ΧΩΡΟΙ

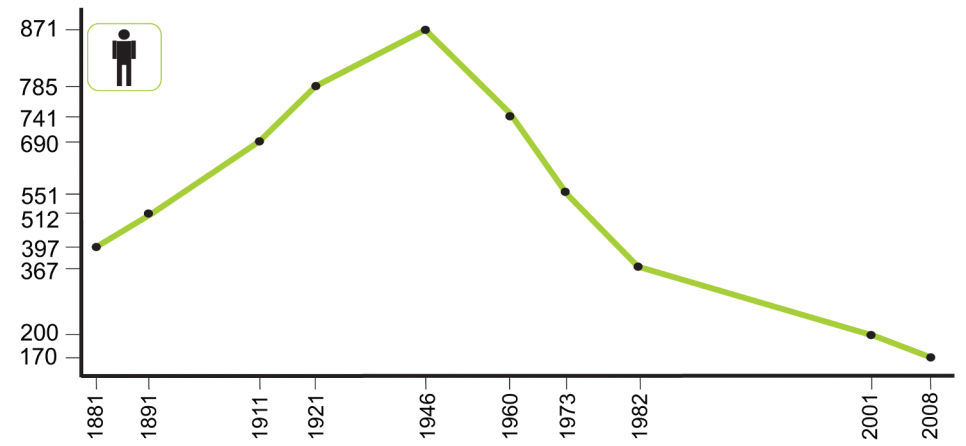

ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΑΝΑΠΤΥΞΗ ΔΟΜΗΣ ΤΟΥ ΧΩΡΙΟΥ

ΑΠΟΓΡΑΦΗ ΚΑΤΟΙΚΩΝ

ΓΝΩΡΙΜΙΑ ΜΕ ΤΟ ΧΩΡΙΟ

Η Βάσα είναι κτισμένη σε μια μικρή κοιλάδα και περιβάλλεται από πλαγιές. Περιβάλλεται από μικρά και μεγάλα βουνά, κοιλάδες, οροπέδια, απότομες πλαγιές, αμπελόφυτα και γκρεμούς. Βρίσκεται δυτικά του Τροόδους, σε υψόμετρο 750m. Το έδαφος της είναι από υδατογενή πετρώματα και περνά από το Χα-ποτάμι. Αρχικά λεγόταν Βήσσα, το οποίο σημαίνει δασωμένη περιοχή στα αρκαδικά. Οι κάτοικοι της έφυγαν λόγω των ασύμφορων τιμών που υπήρχαν στο χωριό και γενικά δεν είχαν έσοδα. Έτσι ξεκίνησε η παρακμή.

Το ιστορικό υπόβαθρο του χωριού είναι ότι τον 11ο αι. π.Χ. οι Αρκάδες άρχισαν να κατοικούν την περιοχή και να την αναπτύσσουν. Κατά τη Ρωμαϊκή Εποχή, 1ος αι. μ.Χ., το χωριό βρίσκεται στην άνθισή του. Κτιζεται και χώρος λατρείας για το Θεό Απόλλωνα. Οι κάτοικοι άρχισαν να εγκαταλείπουν το χωριό κατά τη Βυζαντινή Περίοδο, λόγω των σεισμών και της ανομβρίας. Εκεί αρχίζει και η περίοδος του εκχριστιανισμού, οπότε ο χώρος λατρείας του Θεού Απόλλωνα κατεδαφίζεται και κτίζεται χριστιανική εκκλησία του Ευαγγελισμού της Θεοτόκου. Κατά το 12ο αι.μ.Χ γίνεται κτήμα του Φράγκου Βασιλιά, οι φόροι αυξάνονται και αρχίζει η παρακμή του χωριού.

Το χωριό, όπως και όλα τα αμπελοχώρια της περιοχής, γνώρισε μεγάλες πληθυσμιακές αλλαγές. Το 1881 οι κάτοικοι του ήταν 397, για να αυξηθούν στους 512 το 1891, στους 690 το 1911, στους 785 το 1921 και στους 871 το 1946. Το φαινόμενο της αστυφιλίας κτύπησε και την Βάσα όπως και όλα τα κρασοχώρια με αποτέλεσμα οι κάτοικοι της να μειωθούν στους 741 το 1960, στους 551 το 1973 και στους 367 το 1982. Στην τελευταία απογραφή του 2001 οι κάτοικοι ήταν 170. Αξίζει να αναφερθεί πως η Βάσα το 1946 ήταν το δέκατο έκτο χωριό σε πληθυσμό χωριό της Λεμεσού από ένα σύνολο 127 χωριών.

Μέσα στο χωριό βρίσκεται η μεγάλη εκκλησία της Παναγίας και το παρεκκλήσι του Τιμίου Προδρόμου. Παλιά στο χωριό υπήρχαν και άλλες εκκλησίες, οι οποίες ήταν: της Αγίας Παρασκευής, του Προφήτη Ηλία, του Αρχαγγέλου και των Παλαισημερολογητών. Γίνονταν διάφορες κοινωνικές εκδηλώσεις, όπως: γάμοι, βαφτίσια, τοπικά πανηγύρια, πανηγύρι της Λαμπρής.

Οι γενικές κύριες ασχολίες των κατοίκων ήταν η καλλιέργεια των αμπελιών τους, το πλέξιμο, το κέντημα, το ψάρεμα με αποκαλάμες, η αγγειοπλαστική και το κυνήγι και το ψάρεμα των χελιών. Στο χωριό υπάρχει μια περιοχή που ονομάζεται λινός επειδή παλιά εκεί υπήρχε ο λινός. Έπειτα η Βάσα είναι ένα από τα σημαντικότερα αμπελοχώρια στην περιοχή και φημιζόταν και σε προηγούμενες ιστορικές περιόδους για τα αμπέλια της.

Το χωριό σήμερα άρχισε να βρίσκεται στα πλαίσια ανάπτυξης του. Μερικά από τα έργα που έχουν ήδη πραγματοποιηθεί είναι: Η αφαίρεση της ασφάλτου από τους δρόμους μέσα στο χωριό. Η επιδιόρθωση και η συντήρηση του λιθόστρωτου που υπήρχε κάτω από την ασφάλτο, με αποτέλεσμα όλοι οι δρόμοι μέσα στην κοινότητα να επανέλθουν στην προηγούμενή τους κατάσταση. Έπειτα, η επιδιόρθωση και η συντήρηση των παλιών βрусών που υπήρχαν στην κοινότητα, η λιθόστρωση της πλατείας εντός του χωριού, η επιδιόρθωση και η ανακατασκευή του πολιτιστικού κέντρου και άλλα. Κάποια από τα προγραμματιζόμενα έργα που αναμένεται να γίνουν στο χωριό είναι: η δημιουργία κοινοτικής βιβλιοθήκης, η δημιουργία μουσείου λαϊκής τέχνης και ο σταθμός παραγωγής ζιβανιάς.

Κέντρο του πυρήνα του χωριού αποτελεί η εκκλησία και οι κατοικίες αναπτύσσονται περιμετρικά από το κέντρο του πυρήνα.

ΔΗΜΟΣΙΟΙ ΧΩΡΟΙ

ΚΑΦΕΝΕΙΟ

ΠΑΝΤΟΠΟΥΛΕΙΟ

ΓΡΑΦΕΙΑ ΚΟΙΝΟΤΗΤΑΣ

ΔΗΜΟΤΙΚΟ ΣΧΟΛΕΙΟ

ΕΚΚΛΗΣΙΑ

ΚΑΦΕΝΕΙΑ

Οι δημόσιοι χώροι του χωριού είναι συγκεντρωμένοι στο κέντρο του χωριού. Έτσι ο πυρήνας του χωριού έχει ένα πιο δημόσιο χαρακτήρα. Στους δημόσιους χώρους οι χωριανοί συγκεντρώνονταν κυρίως την Κυριακή-στην αυλή της εκκλησίας. Επίσης καθημερινά οι γυναίκες μπορούσαν να συναντηθούν στο παντοπουλείο ενώ οι άντρες στο καφενείο του χωριού. Η πλατεία του χωριού ενεργοποιόταν σε οργανωμένα φεστιβάλ και πανηγύρια, καθώς και την Λαμπρή, όπου όλοι μικροί και μεγάλοι μαζεύονταν για τα Πασχαλινά παιχνίδια. Σήμερα όμως οι δημόσιοι χώροι δεν είναι τόσο ζωντανόι όπως το παρελθόν.

Τα τεμάχια των κατοικιών είναι μικρά περιμετρικά της εκκλησίας, ενώ σταδιακά με την πάροδο του χρόνου και παράλληλα με την απομάκρυνση από τον πυρήνα αποκτούσαν πιο κανονικό ορθογώνιο σχήμα και ακολουθούσαν κάποτε ένα ορθοκανονικό κνάβο. Παράλληλα αποκτούσαν μεγαλύτερο εμβαδόν. Σε αντίθεση με τις παλαιότερες κατοικίες που οι κάτοικοι έπαιρναν την πρωτοβουλία της δόμησης και παρουσιάζονταν μια ανομοιόμορφη δόμηση, οι νεότερες κατοικίες ακολουθούν νέους πολεοδομικούς κανόνες και χαράξεις.

$d=\alpha$

$d1=\beta$
 $\beta>\alpha$

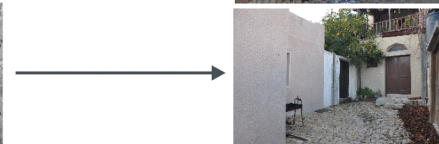
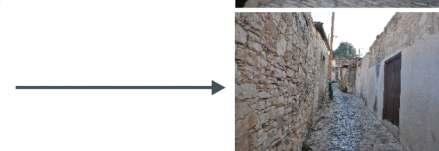

$d2=\gamma$
 $\gamma>\beta$

Πυκνότητα κατοικιών

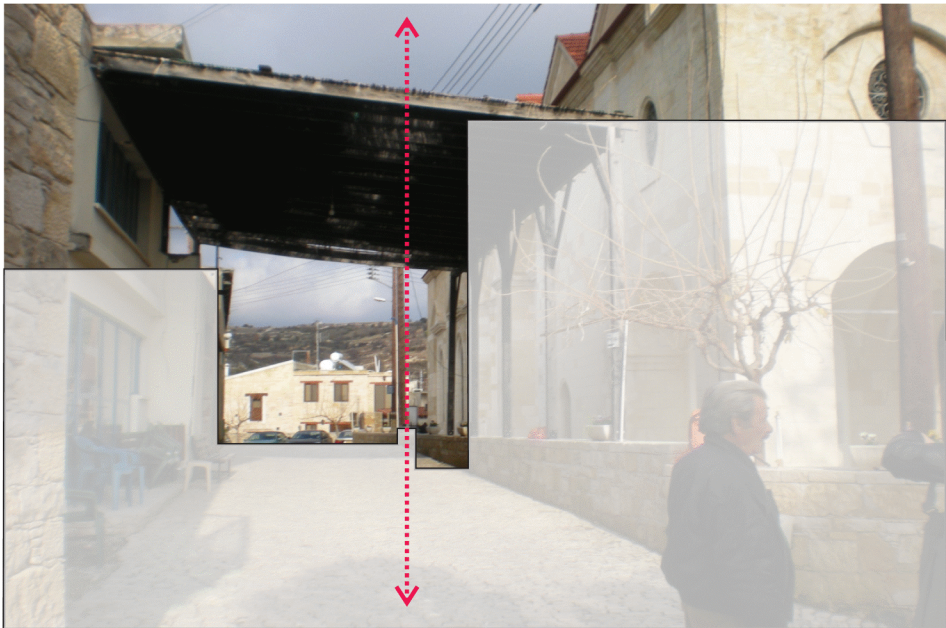
Το χωριό άρχισε να αναπτύσσεται περιμετρικά από την εκκλησία. Αυτό μπορεί να το παρατηρήσει κανείς αν καταγράψει το πλάτος των δρόμων αρχίζοντας από το κέντρο του πυρήνα του χωριού, αφού το πλάτος αρχικά είναι μικρό και σταδιακά αυξάνεται. Επίσης το γεγονός της ανάπτυξης περιμετρικά του πυρήνα διαπιστώνεται και από το βαθμό πυκνότητας των κατοικιών.

Από τα αρχαία χρόνια στο χωριό υπήρχε ο χώρος λατρείας. Παλιά το κτίριο τιμούσε το Θεό Απόλλωνα. Μετά την ειδωλολατρική περίοδο και την εισαγωγή στη χριστιανική περίοδο κατεδαφίστηκε και κτίστηκε εκκλησία αφιερωμένη στον Όσιο Βαρνάβα. Η εκκλησία αποτελούσε και αποτελεί ακόμη, στα χωριά ένα σημαντικό τμήμα. Λειτουργούσε ως πυρήνας ανάπτυξης του χωριού. Γύρω από αυτή κτίζονταν τα σπίτια και απλωνόταν το χωριό. Η εκκλησία αποτελούσε σημαντικό στοιχείο και για τα άλλα χωριά αφού αποτελούσε χώρο συνεύρεσης των χωριανών κατά τα σημαντικά πανηγύρια. Οι πανηγυριώτες έφταναν από τα γύρω χωριά και έστηναν όλοι μαζί το πανηγύρι και κάτοικοι από κοντινά χωριά κατέφθαναν στο χωριό. Ακόμη στη πλατεία της εκκλησίας διοργανώνονταν και διάφορες άλλες δραστηριότητες (παιχνίδια το Πάσχα, λειτουργίες σε γιορτές κτλ.).

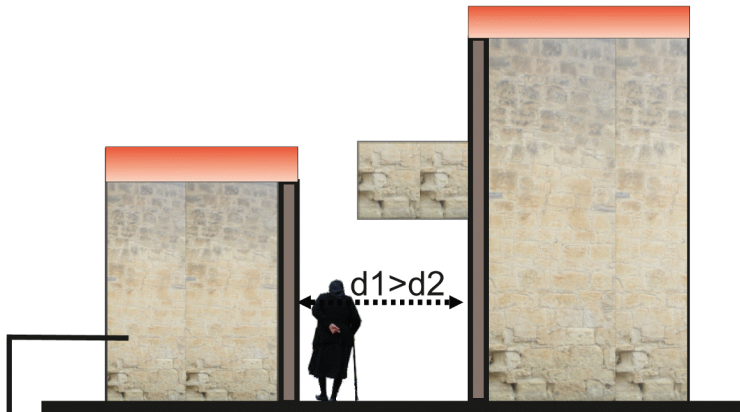

ΔΙΑΧΩΡΙΣΤΙΚΟ ΤΜΗΜΑ ΕΚΚΛΗΣΙΑΣ ΠΛΑΤΕΙΑΣ

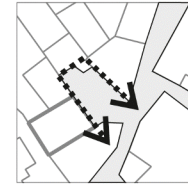
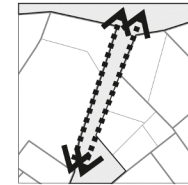

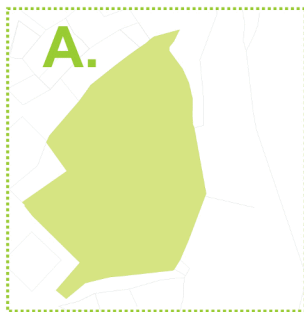
Επίσης αποτελούσε κοινωνικό γεγονός η λειτουργία της Κυριακής όπου όλοι οι συγχωριανοί μαζεύονταν για να δοξάσουν και να ευχαριστήσουν το Θεό. Στη Βάσα συγκεκριμένα είναι μεγάλη η εκκλησία σε σχέση με το άνοιγμα που υπάρχει γύρω. Επίσης ο διαχωριστικός τοίχος μεταξύ εκκλησίας και πλατείας κάνει πιο περιορισμένη τη πλατεία, συγκεκριμένα τη διαχωρίζει και δεν επιτρέπει στο χώρο να λειτουργεί ενιαία. Η πλατεία του χωριού και η εκκλησία, διαχωρίζεται με ένα χαηλό τοιχαράκι, το οποίο επιτρέπει την οπτική επαφή με την πλατεία αλλά όχι tv πρόσβαση. Συνεπώς η ενεργοποίηση γίνεται και αυτή περιορισμένη. Δεξιά και αριστερά δημιουργούνται διαδρόμοι αντί μια μεγάλη κεντρική πλατεία. Οι λειτουργίες, οι εσπερινοί, οι γάμοι και τα βαφτίσια δεν γίνονταν μόνο στην εκκλησία αλλά διαχέονταν σε όλο το χωριό.

Τα χωριά χαρακτηρίζονται αρκετά συχνά από τα αδιέξοδα, έτσι και το χωριό της Βάσας. Εκεί όπου ο δρόμος έφτανε σε αδιέξοδο δημιουργείτο ένας πιο πλατύς χώρος, οπότε και ένας πιο κατάλληλος χώρος για συναντήσεις. Ο χώρος στα αδιέξοδα ακόμη αποτελούσε ένα πιο ασφαλή χώρο για να παίξουν τα παιδιά και να είναι υπό την επίβλεψη των μητέρων τους. Οι γυναίκες κάποιες φορές κάθονταν εκεί για να ετοιμάσουν το φαγητό (καθάρισμα φακής, λουβιών κτλ.). Γενικά ο χώρος ενθάρρυνε τον κόσμο για να συναντηθεί και να συζητήσει. Βέβαια στο χωριό πλέον δεν υπάρχει η κίνηση που υπήρχε άλλοτε και οι χώροι μένουν άδειοι.

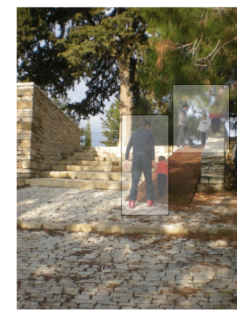

A. ΑΥΛΗ ΣΧΟΛΕΙΟΥ

Οπτικό πεδίο από την αυλή του σχολείου.

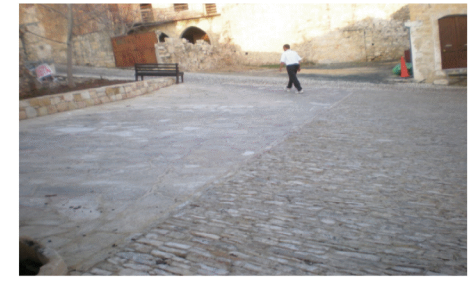
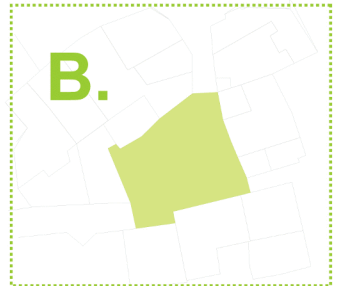

Παιδιά που οικειοποιούνται την αυλή του σχολείου

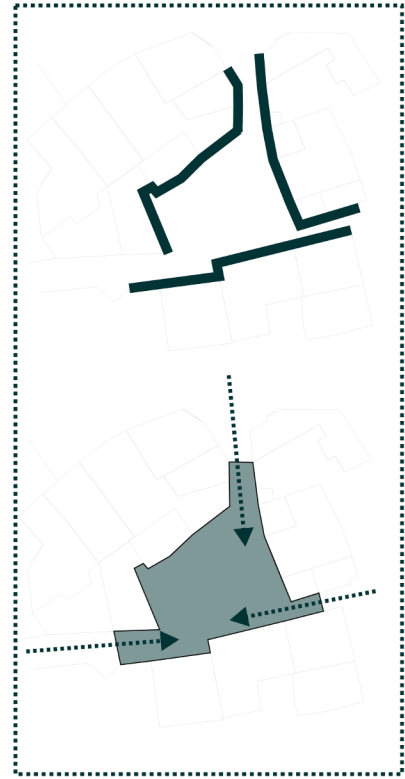
Η αυλή του σχολείου αποτελεί ένα υπαίθριο δημόσιο χώρο. Παλαιότερα, πριν τη μείωση του πληθυσμού του χωριού, τα παιδιά της Βάσας οικειοποιούνταν την αυλή του σχολείου καθημερινά μετά τη λήξη των μαθημάτων. Με το πέρασμα του χρόνου, τα παιδιά μειώθηκαν πολύ στο χωριό, με αποτέλεσμα το σχολείο να μην λειτουργεί και να μετατραπεί σε Μουσείο της Βάσας. Τώρα, στον υπαίθριο αυτό δημόσιο χώρο, τα παιδιά συναντιούνται κυρίως τα Σαββατοκυριάκα. Επίσης τα δέντρα που βρίσκονται στην αυλή του σχολείου προσφέρουν στα παιδιά σκιασμένους και δροσερούς χώρους. Λόγω της τοπογραφικής του θέσης, έχει οπτική προς όλο το χωριό. Η αυλή του σχολείου, ορίζεται από το χαμηλό τοίχωράκι περιμετρικά από αυτό, που επιτρέπει την οπτική επαφή αλλά παράλληλα ορίζει το σύνορο του σχολείου καθορίζεται και από τα ψηλά δέντρα που το περιβάλλουν.

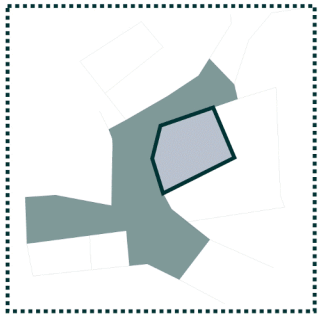
Όρια υπαίθριου χώρου

Ο υπαίθριος αυτός χώρος ορίζεται από τις κατοικίες που τον περιβάλλουν. Δεν γίνονται οργανωμένες εκδηλώσεις από την κοινότητα σ' αυτό τον ανοιχτό χώρο αλλά οικειοποιείται τόσο από τα παιδιά τα Σαββατοκυριάκα όσο και από τους χωριανούς καθημερινά. Επίσης το πλακόστρωτο του υπαίθριου χώρου διαφοροποιείται από το δρόμο κάνοντας έτσι πιο σαφή τα όριά του. Δεν υπάρχει οποιαδήποτε οπτική επαφή από αυτό τον υπαίθριο χώρο. Επίσης αποτελεί σημείο αναφοράς τριών δρόμων, έτσι πραγματοποιούνται εκεί και κάποιες τυχαίες συναντήσεις των χωριανών, που τους δίνει την ευκαιρία να μιλήσουν. Ακόμη, τον υπαίθριο χώρο τον οικειοποιείται ο ιδιοκτήτης της ταβέρνας, που συνορεύει με τον υπαίθριο χώρο, τοποθετώντας τους καλοκαιρινούς μήνες τραπέζια, επεκτείνοντας έτσι το όριο της ταβέρνας.

Εκκλησάκι Τιμίου Προδρόμου

Ανάμεσα στα παραδοσιακά σπιτάκια του χωριού, βρίσκεται το εκκλησάκι του Τιμίου Προδρόμου. Ένα μικρό και απέριττο εκκλησάκι, εξωτερικά πετρόκτιστο, μονόκλιτης κατασκευής. Εσωτερικά ασπρισμένο, και διακοσμημένο. Το εκκλησάκι δεν έχει δικό του υπαίθριο χώρο όπως άλλες εκκλησίες του χωριού (εκκλησία Παναγίας του Ευαγγελισμού). Το όριο της καθορίζεται με κατοικίες και δρόμους. Οι δρόμοι που είναι μπροστά από την εκκλησία είναι πιο πλατιοί και ουσιαστικά το όριο της εκκλησίας επεκτείνεται στο δρόμο. Έτσι ο δρόμος που εφάπτεται της εκκλησίας λειτουργεί σαν τον υπαίθριο χώρο της εκκλησίας.

Ο Όσιος Πρόδρομος γιορτάζει 29 Αυγούστου και την ημέρα αυτή γίνεται λιτάνευση της εικόνας του στο χωριό. Με αυτό τον τρόπο οι δραστηριότητες της εκκλησίας ενεργοποιούν τους δρόμους του χωριού.

Εκκλησία Παναγίας Ευαγγελίστριας

ΟΡΟΦΕΣ

Λόγω του ότι το χωριό μας είναι ορεινό, οι καιρικές συνθήκες κατέστησαν αναγκαία την δημιουργία κεκλιμένων επιπέδων, έτσι ώστε το χιόνι απομακρύνεται λόγω κλίσης και δεν συσσωρεύεται στις στέγες. Επίσης, προστατεύονται τα μέρη της οροφής από πιθανόν διάβρωση που θα προέκυπτε από την εσχώρηση του χιονιού μέσα στην οροφή. Τα κεραμίδια παρέχουν επιπρόσθετη προστασία σε σχέση με το στρώμα χώματος που τοποθετείται στις επίπεδες οροφές.

Στο χωριό παρατηρήσαμε και κάποιες επίπεδες οροφές οι οποίες εξυπηρετούσαν και αυτές διαφορετικές ανάγκες των κατοίκων. Μια από τις σημαντικότερες πτυχές της ζωής των ανθρώπων στα χωριά είναι οι καθημερινές τους ενασχολήσεις. Η Βάσα είναι ένα από τα δέκα πρώτα κρασώρια της Κύπρου και γι' αυτό οι κάτοικοι του χωριού παρασκευάζουν σιουσιούκο, παλουζέ και κιοφτέρκα. Αυτά τα προϊόντα έπρεπε να είναι εκτεθειμένα στον ήλιο και παράλληλα να προστατεύονται από τα ζώα και οι κάτοικοι εκμεταλλεύονταν τις επίπεδες οροφές των σπιτιών. Επίσης οι κάτοικοι τις ζεστές νύχτες του καλοκαιριού μετέφεραν στρώματα στις οροφές και κοιμόνταν εκεί εξασφαλίζοντας ένα πιο δροσερό περιβάλλον.

ΥΛΙΚΑ ΔΡΟΜΩΝ

1. Πλακόστρωτο με πέτρες και μπετόν

2. Πλακόστρωτο με χαλίκια και μπετόν

3. Πλακόστρωτο με χαλίκια

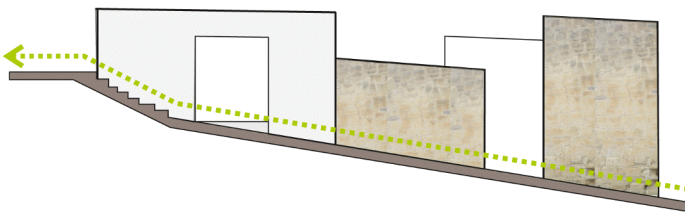
4. Πλακόστρωτο με μπετόν

Τα πλακόστρωτα στην Βάσα αποτελούνται από χαλίκια τα οποία τοποθετούσαν σε απόσταση έτσι ώστε να μην μαζεύουν υγρασία και παράλληλα το νερό να απορροφάται από το έδαφος. Με το πέρασμα του χρόνου, οι δρόμοι καταστράφηκαν και η Κοινοτική Αρχή, αποφάσισε να τους επιδιορθώσει, αρχίζοντας από τον πυρήνα του χωριού. Κατά την επιδιόρθωση των δρόμων, μάζεψαν όλα τα χαλίκια και τις πέτρες που ήταν σε καλή κατάσταση και μπορούσαν να ξαναχρησιμοποιηθούν και τα φύλαξαν σε αποθήκες.

ΤΥΠΟΛΟΓΙΕΣ ΔΡΟΜΩΝ

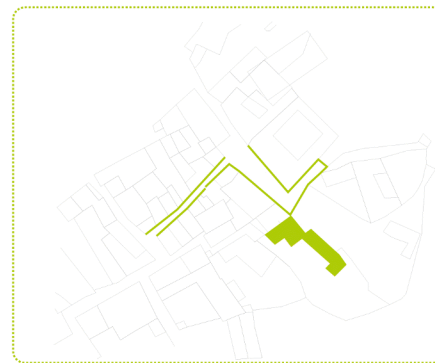
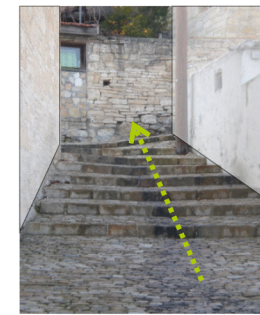
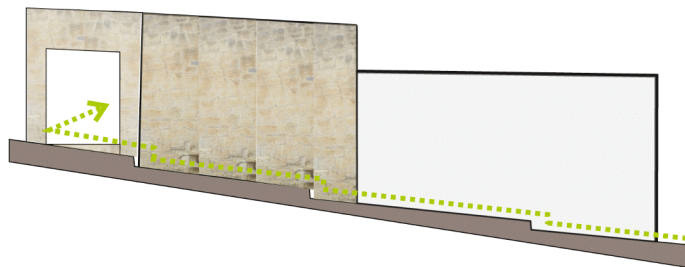
Στη συνέχεια εντοπίσαμε τις διαφορετικές τυπολογίες των δρόμων. Το οδικό σύστημα της Βάσας δεν διαφέρει από τα οδικά συστήματα που αναπτύχθηκαν και σε άλλα χωριά της Κύπρου. Λόγω του ότι η Βάσα είναι κτισμένη σε μια ημιορεινή περιοχή με έντονες υψομετρικές διαφορές οι δρόμοι προσαρμόστηκαν στις ιδιομορφίες του τόπου δημιουργώντας πολλαπλούς τύπους δρόμων.

A.

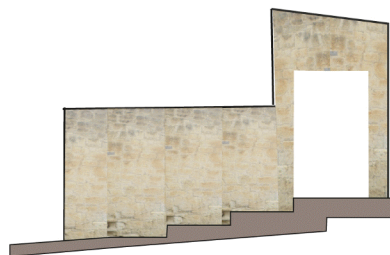
A. Ένα είδος τυπολογίας είναι οι δρόμοι που σε σημεία παρουσίαζαν πλατιά σκαλιά μικρού ύψους, τα οποία είχαν δημόσιο χαρακτήρα. Σ αυτά τα δρομάκια δεν μπορούσαν να διακινηθούν οι κάτοικοι με τα γαϊδούρια τους γιατί δεν μπορούσαν να ανεβούν τα σκαλιά.

B.

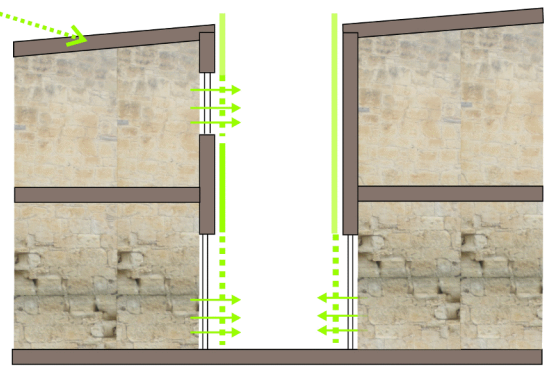
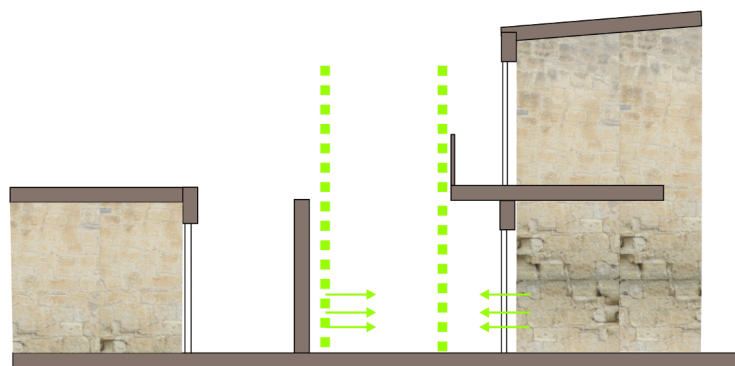
B. Ένα άλλο είδος είναι οι δρόμοι οι οποίοι αποτελούνται από ραμπόσκαλες έτσι ώστε να μπορεί να περάσει ένα γαϊδούρι. Συγκεκριμένα μια ραμπόσκαλα που παρατηρήσαμε στο χωριό οδηγούσε σε ένα αδιέξοδο. Το αδιέξοδο κατέληγε σε ένα μεγάλο σπίτι υποδηλώνοντας έτσι την οικονομική κατάσταση και κοινωνική θέση των κατοίκων του χωριού.

Γ.

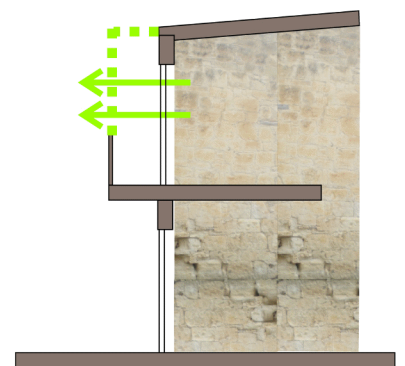
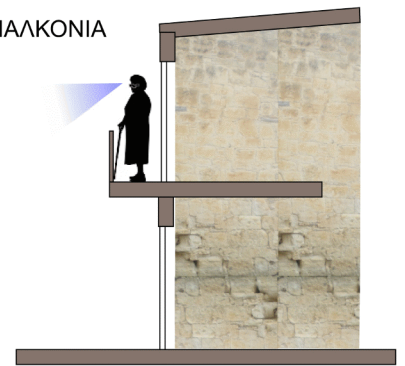
Γ. Δρόμοι στους οποίους υπάρχει κτισμένη σκάλα. Η σκάλα σε συγκεκριμένη οικία αποκτώντας για πιο ιδιωτική χροιά χωρίς όμως να αγνοήσει το δημόσιό της χαρακτήρα.

Σε όλους τους δρόμους του χωριού που παρατηρείται υψομετρική διαφορά και ο δρόμος δομηθεί σε κλίση. Στο ξωπόρτι εμφανίζεται ένα σκαλί για να διευκολύνει την πρόσβαση στην κατοικία, σηματοδοτώντας παράλληλα και την ύπαρξη ενός πιο ιδιωτικού χώρου.

Ακόμη ένα σημείο παρατήρησης ήταν και οι δρόμοι. Το όριο του δρόμου καθορίζεται από τις κατοικίες. Ορίζεται είτε από τον εξωτερικό τοίχο της κατοικίας-μαντρότοίχο, είτε από τον τοίχο της εξωτερικής αυλής.

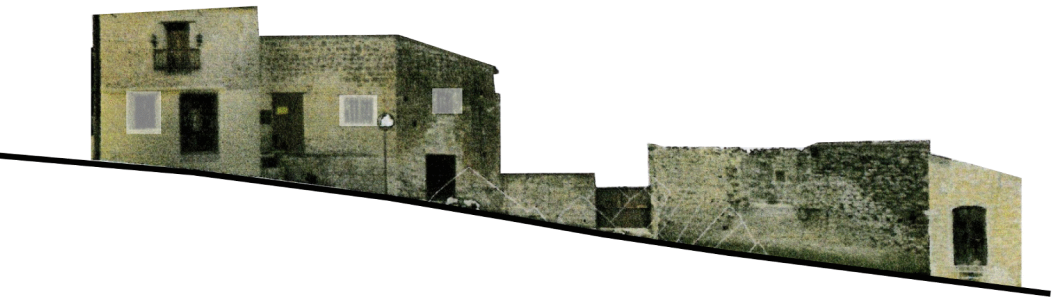
ΜΠΑΛΚΟΝΙΑ

ΚΟΙΝΩΝΙΚΟΠΟΙΗΣΗ ΣΤΟ ΔΡΟΜΟ_ΠΑΡΕΛΘΟΝ-ΠΑΡΟΝ

Στο παρελθόν, οι γυναίκες στα χωριά δεν εργάζονταν. Η κύρια τους ασχολία ήταν το σπίτι και τα αμπέλια. Η φροντίδα των παιδιών και του συζύγου. Οι γυναίκες του χωριού, κυρίως τα π ρ ω ι ν ά συγκεντρώνονταν στο δρόμο, έξω από το σπίτι τους. Ο δρόμος αποτελούσε στοιχείο κοινωνικοποίησης των γυναικών. Συζητούσαν ενώ π α ρ ά λ λ η λ α κεντούσαν ή έκαναν κάποια προετοιμασία του φαγητού. Σε αντίθεση με τη σημερινή εικόνα που οι δρόμοι είναι ερημωμένοι, χωρίς ζωή.

Στην Βάσα και γενικά στα χωριά, λόγω του τρόπου δόμησης και των δομικών δυνατοτήτων που είχαν τα υλικά, τα κτήρια δεν μπορούσαν να έχουν μεγάλα ανοίγματα. Επίσης τα ανοίγματα προς το δρόμο ήταν συνήθως μικρά λόγω ανασφάλειας από τους κατακτητές αλλά και λόγω εξασφάλισης της ιδιωτικότητάς τους στον χώρο της κατοικίας-χώρος στον οποίο η γυναίκα περνούσε τον περισσότερο χρόνο της ζωής της.

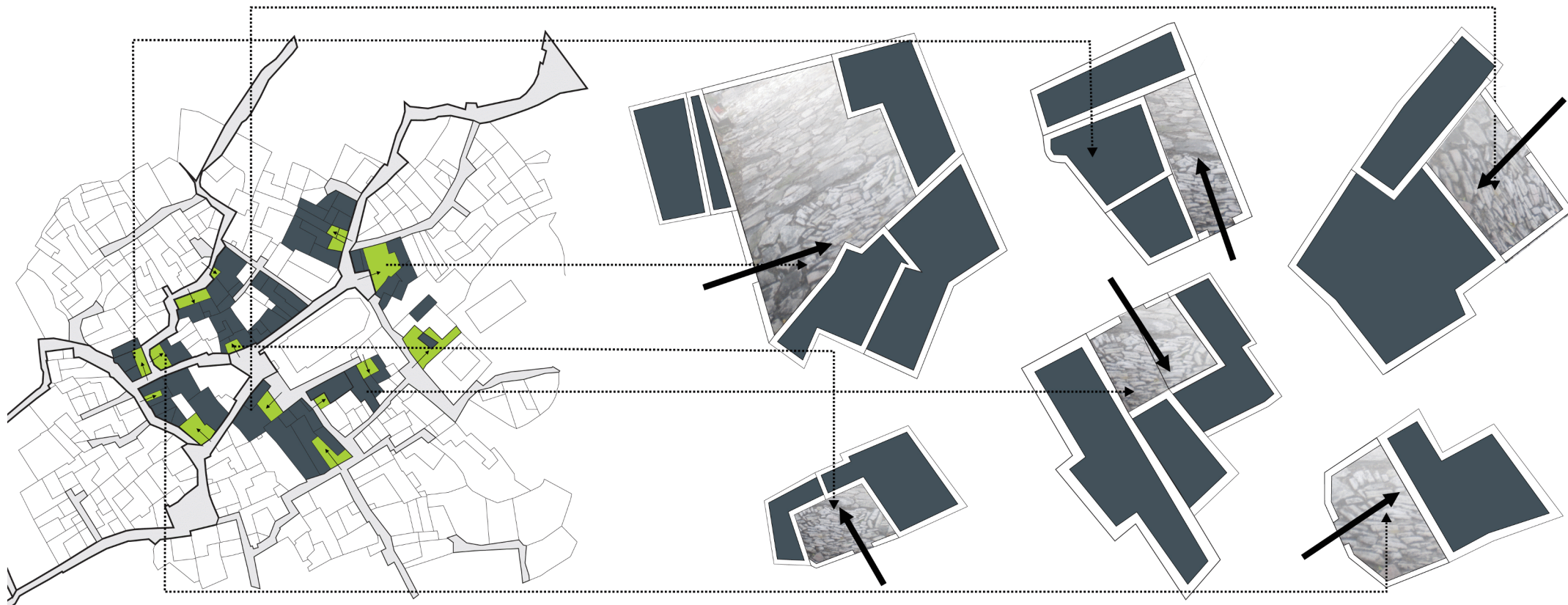
Ένα άλλο χαρακτηριστικό που διαμορφώνει τους δρόμους του χωριού είναι ο τρόπος με τον οποίο κτίζουν τα σπίτια τους-το ένα δίπλα στο άλλο- με αποτέλεσμα το κάθε σπίτι να εφάπτεται στο άλλο και τα ανοίγματα να υπάρχουν σε σημεία κίνησης-δηλαδή στον τοίχο της κατοικίας που εφάπτεται του δρόμου.

Τα μπαλκόνια είναι οι υπαίθριοι ιδιωτικοί χώροι μιας κατοικίας από τους οποίους οι κάτοικοι έχουν άμεση οπτική επαφή με το δρόμο. Τα μπαλκόνια επεκτείνουν το όριο της κατοικίας μέσα στο δρόμο. Στη Βάσα παρατηρήσαμε ότι η παρουσία μπαλκονιών ήταν ελάχιστη και αυτό πιθανόν να οφείλεται στο γεγονός ότι το χωριό είναι ημιορεινό και υπάρχει έντονη η παρουσία των εσωτερικών αυλών αλλά και λόγω της έκτασης του χωριού. Επομένως δεν ήταν επιτακτική ανάγκη η παρουσία μπαλκονιών.

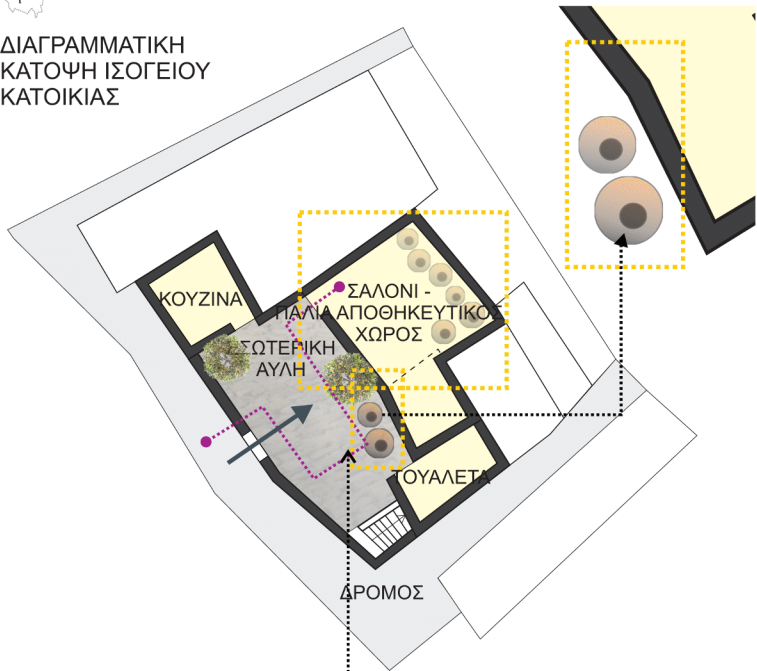

Το πλάτος του δρόμου ήταν πολύ στενό και τα όριά του καθορίζονταν από τις κατοικίες.

ΧΩΡΟΘΕΤΗΣΗ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΥΛΗΣ: Σημαντικό για τα παλιά σπίτια στο χωριό ήταν η οργάνωση του ελεύθερου χώρου. Τα σπίτια του χωριού της Βάσας χαρακτηρίζονται από τις παραδοσιακές **εσωτερικές αυλές**. Οι αυλές, στο συγκεκριμένο χωριό βρίσκονται οι **περισσότερες στην μπροστινή πλευρά** της κατοικίας και έχουν **άμεση πρόσβαση με το δρόμο**. Το **περιμετρικό ψηλό περιτείχιμα** γύρω από την κατοικία τονίζει ακόμη περισσότερο την εσωστρέφεια της κατοικίας και ιδίως της αυλής. Βέβαια ο πιο δημόσιος χώρος της κατοικίας(αυλή) έχει άμεση σχέση με το δρόμο, που αποτελεί δημόσιο χώρο διακίνησης. Ίσως το περιτείχιμα που είναι περιμετρικά να θέλει να τονίσει τον οπτικό περιορισμό από τους υπόλοιπους κατοίκους στο χώρο της αυλής. Οι υπόλοιποι χώροι βρίσκονται περιμετρικά από αυτή. Η αυλή περιβάλλεται από υψηλά περιτείχιμα, κάτι που έδειχνε την ανασφάλεια και την ανάγκη για ιδιωτικότητα καθώς και τη θέση της γυναίκα, η οποία ήταν πιο περιοσμένη. Γενικά φαίνεται ο εσωστρεφής χαρακτήρας της κατοικίας και συνεπώς εκφράζονται και οι κοινωνικές συνθήκες της εποχής. Οι αυλές είχαν ακανόνιστα σχήματα.

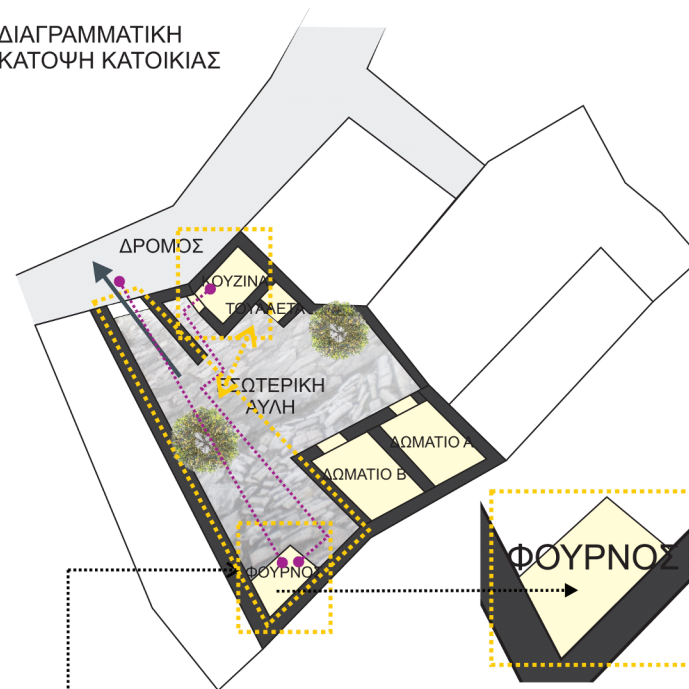

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

Στις κατοικίες της Βάσας παρατηρήσαμε την ύπαρξη πολλών πυθαρίων. Τα πυθάρια αντιπροσώπευαν την οικονομική κατάσταση του ένοικου του σπιτιού αφού αποτελούσαν χώρο αποθήκευσης των τροφίμων που παρήγαγαν. Οι πιο εύπορες οικογένειες είχαν συγκεκριμένη αποθήκη για την τοποθέτηση των πυθαρίων ενώ άλλες οικογένειες εξαιτίας έλλειψης χώρου τα τοποθετούσαν στην εσωτερική αυλή. Στην συγκεκριμένη κατοικία, επειδή ήταν μια πολύ εύπορη οικογένεια με δική της παραγωγή χρησιμοποιούσαν και δικό τους αποθηκευτικό χώρο αλλά και χώρο από την εσωτερική αυλή.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΟΨΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

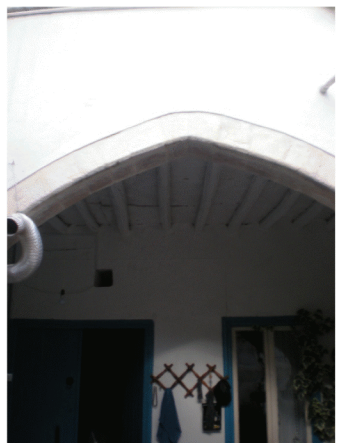
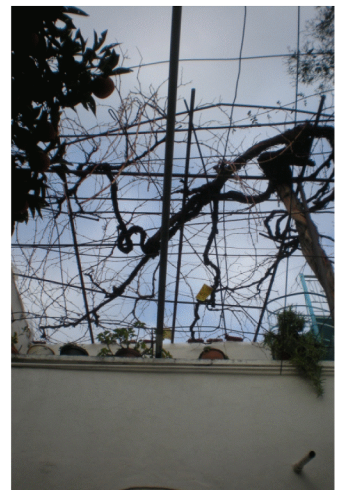

Ένα άλλο στοιχείο το οποίο παρατηρήσαμε ήταν η ύπαρξη φούρνου και βρύσης στην εσωτερική αυλή. Ο φούρνος ήταν ένα στοιχείο το οποίο προσδίδει στην εσωτερική αυλή μια δημόσια νότα, αφού ήταν το σημείο όπου οι γυναίκες του σπιτιού έψηναν τα ψωμιά τους και οι κοινωνικοποιούνταν με άλλες γυναίκες. Παράλληλα η βρύση αποτελούσε προέκταση της κουζίνας στην εσωτερική αυλή ενεργοποιώντας την κουζίνα και την αυλή δημιουργώντας ένα πιο ιδιωτικό-δημόσιο χαρακτήρα προσκαλώντας διάφορες κοινωνικές δραστηριότητες και τραπεζία.

ΣΚΑΛΑ: Στην αυλή βρισκόταν και η σκάλα, η οποία οδηγούσε στον πρώτο όροφο, όπου συνήθως βρισκόταν τα υπνοδωμάτια. Έπρεπε να βγεις στην αυλή για να μπορέσεις να μεταφερθείς στον πάνω όροφο. Γενικά για να κινηθείς σε οποιοδήποτε χώρο έπρεπε να περάσεις από την αυλή. Έτσι η αυλή αποτελούσε το **πυρήνα** της κατοικίας.

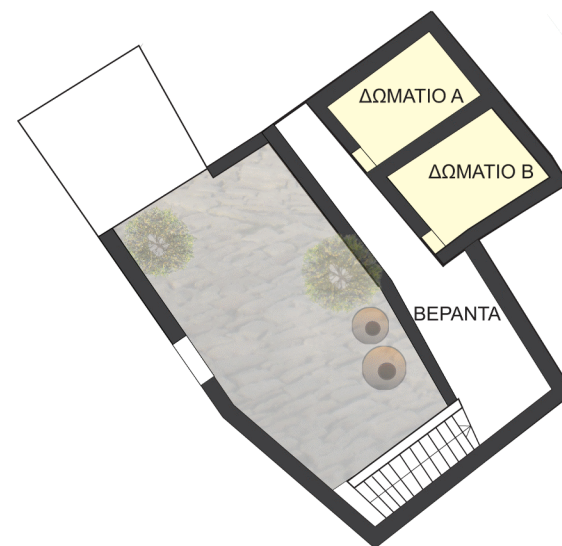

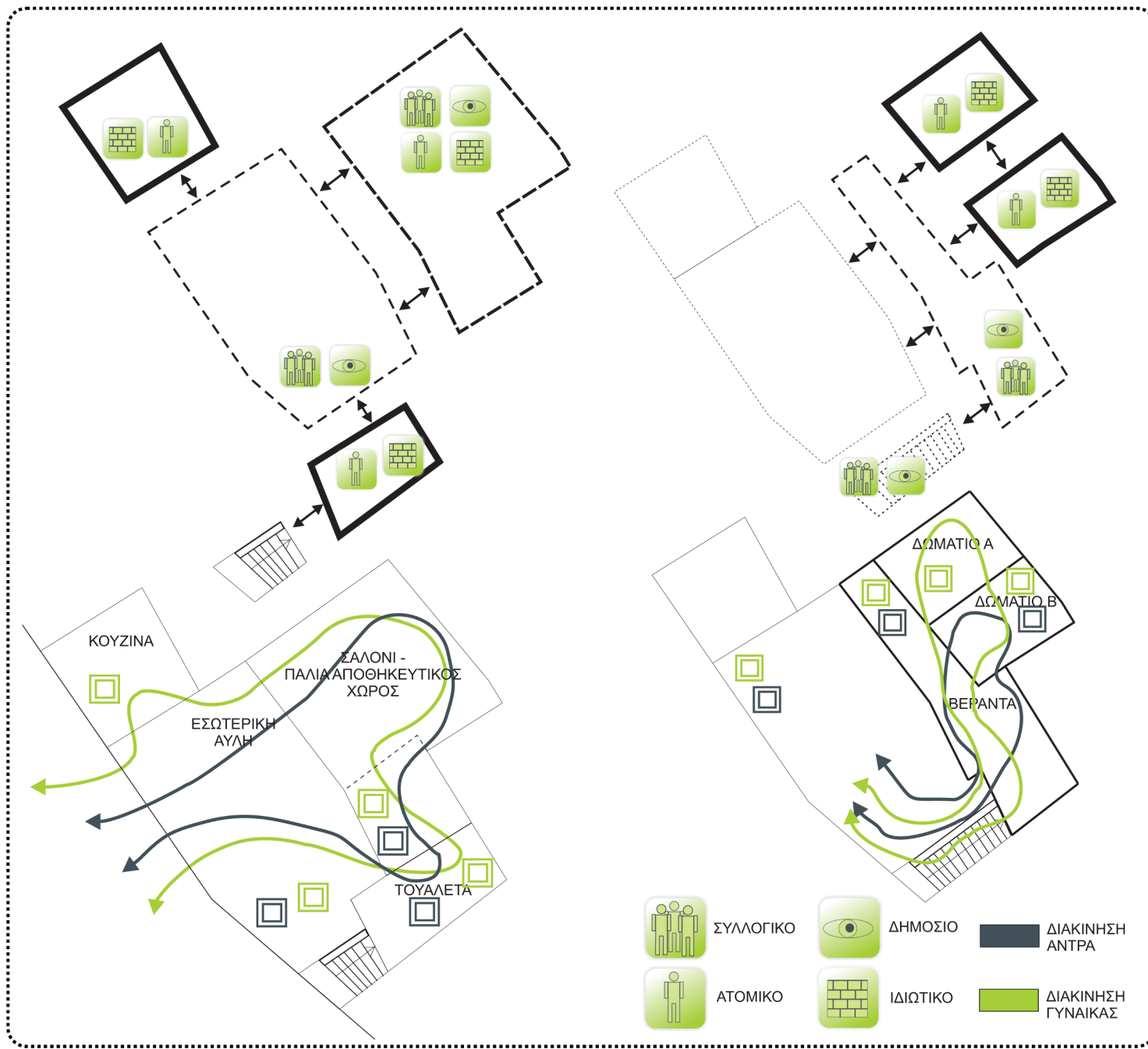
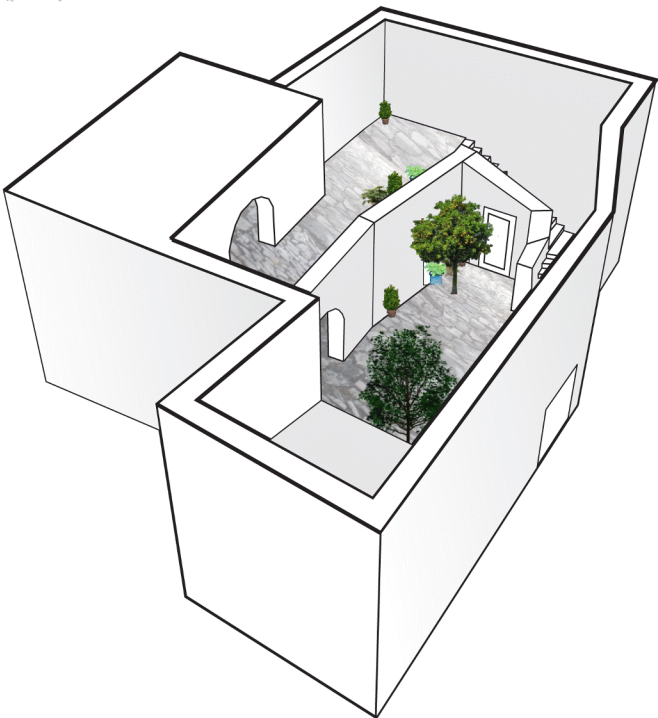
ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ
ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟΥ
ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΟΨΗ
ΠΡΩΤΟΥ ΟΡΟΦΟΥ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

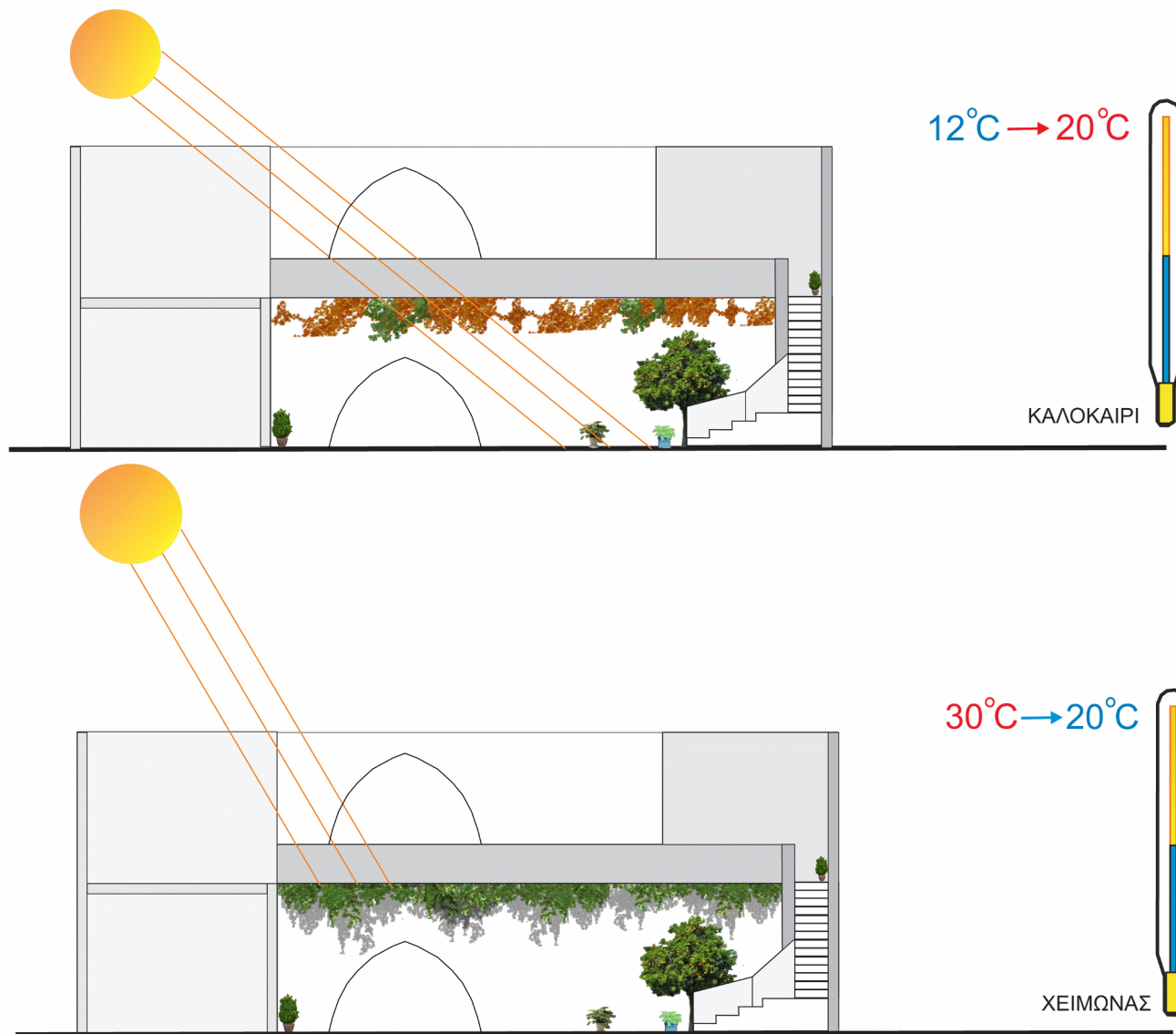
Μελετήσαμε συγκεκριμένα μια κατοικία του χωριού. Όπως και τα περισσότερα σπίτια του χωριού και αυτό έχει στη μπροστινή πλευρά του την αυλή. Όλοι οι υπόλοιποι χώροι της κατοικίας την περιτριγυρίζουν. Αποτελεί τον κεντρικό της χώρο. Οι χώροι υγιεινής και η κουζίνα βρίσκεται εντός της αυλής. Υπάρχει εξωτερική σκάλα η οποία έχει και αυτή πρόσβαση από την αυλή, η οποία οδηγά στον πρώτο όροφο. Στον πρώτο όροφο βρίσκονται τα υπνοδωμάτια, όπου παλιά υπήρχε ένα δωμάτιο και ένα σαλόνι (τώρα το σαλόνι χρησιμοποιείται ως δεύτερο δωμάτιο). Μεταφέρθηκε στο ισόγειο, όπου παλιά λειτουργούσε ως κελάρι, το οποίο μέχρι και σήμερα διατηρεί τα πολλά πιθάρια που είχε.

Η κατοικία είχε κάποιους χώρους οι οποίοι ήταν πιο **ιδιωτικοί** και άλλοι πιο **δημόσιοι** λόγω των **κοινωνικών συνθηκών** της εποχής. Η κουζίνα και η τουαλέτα ήταν οι ιδιωτικοί χώροι. Η εσωτερική αυλή αποτελούσε χώρο συγκέντρωσης των γυναικών, συνεπώς και πιο δημόσιο χώρο. Οι γυναίκες λόγω του ότι ήταν περιορισμένες δεν είχαν άλλους χώρους για να συναντηθούν με τις άλλες γυναίκες του χωριού. Τον ελεύθερο τους χρόνο τον περνούσαν εκεί. Το σαλόνι αποτελούσε ένα λιγότερο ιδιωτικό χώρο, αφού ήταν κλειστός χώρος συγκέντρωσης.

Ο άντρας ήταν η κεφαλή του σπιτιού και η γυναίκα έπρεπε να είναι πιο συνεσταλμένη και να ασχολείται με τις δραστηριότητες της κατοικίας. Η κουζίνα ουσιαστικά αποτελούσε το δικό της χώρο, όπως και το δωμάτιο των παιδιών. Ο άντρας δεν ασχολείτο με το μαγείρεμα, ούτε με το συγκύρισμα και το καθάρισμα των δωματίων των παιδιών. Η διακίνηση πάντα περιλάμβανε ως σημείο αναφοράς της την εσωτερική αυλή της κατοικίας.

Πάνω από την εσωτερική αυλή υπήρχε η κληματαριά. Το καλοκαίρι, η κληματαριά εμπόδιζε την περαιτέρω εισχώρηση ακτίνας του ήλιου στην αυλή, οπότε δροσίζετο το χώρο και λειτουργούσε ως κάτοπτρο οπότε μείωνε τη θερμοκρασία και τη διοχέτευε στα περιμετρικά δωμάτια. Ο αέρας ο οποίος περνούσε από την κληματαριά γινόταν πιο δροσερός εξαιτίας της εξάτμισης που παρατηρείτο στα φύλλα στα φύλλα της κληματαριάς. Το χειμώνα τα φύλλα έπεφταν οπότε επιτρεπόταν στον ήλιο να περάσει και να ανεβάσει τη θερμοκρασία. Ακόμη τα δέντρα πρόσφεραν και αυτά δροσισμό στο χώρο.

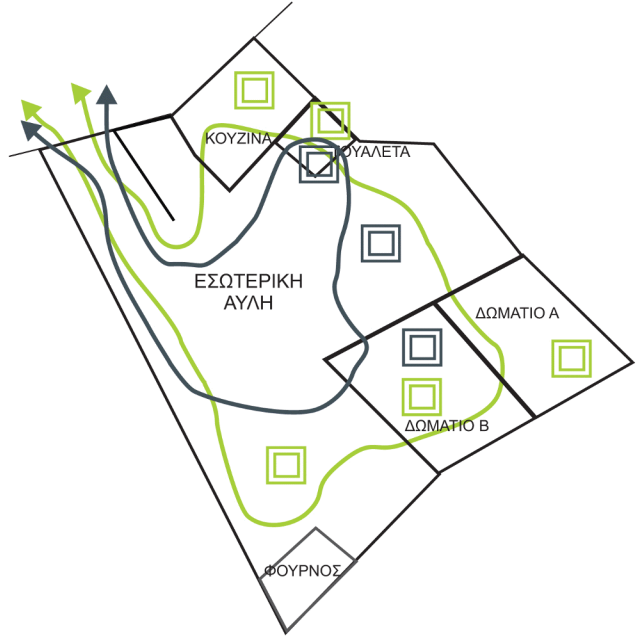
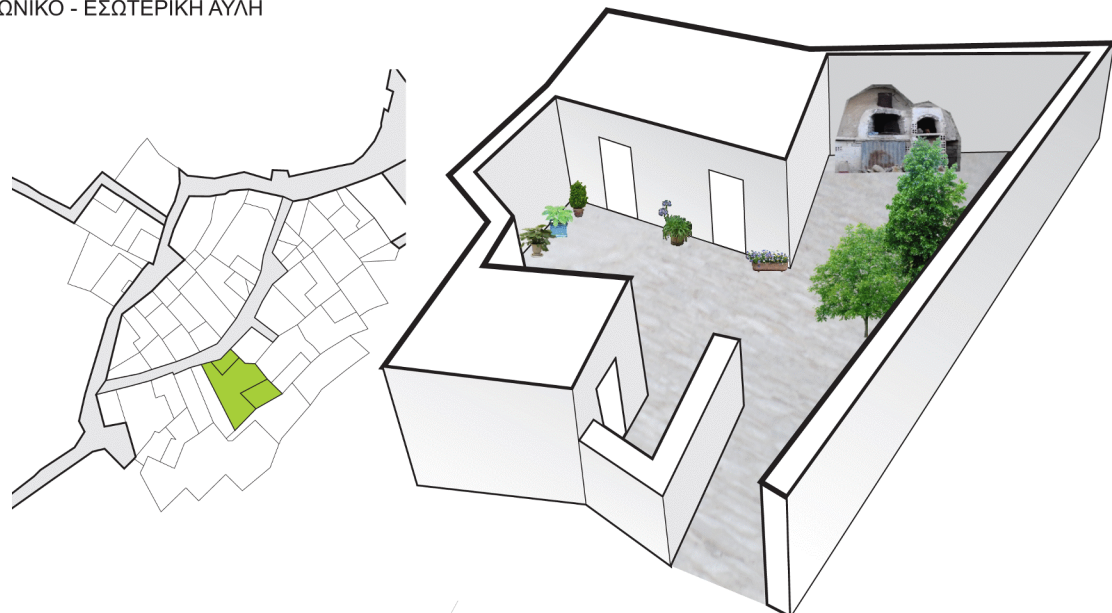

Όταν τα σπίτια ήταν διώροφα και βρίσκονταν στο νότο πρόσφεραν και αυτά σκιά στους διπλανούς τοίχους, και έτσι δροσίζαν ακόμη περισσότερο το χώρο. Τα σπίτια είναι ακανόνιστα και χωρίς συγκεκριμένο προσανατολισμό για να λαμβάνουν τη κατάλληλη ακτινοβολία, δηλαδή με την αυλή στο νότο, το μικρόκλιμα διαμορφώνεται έτσι ώστε να προσφέρει ένα κατάλληλο κλίμα. Έτσι εδημιουργείται ένα πιο βιώσιμο περιβάλλον για τους κατοίκους στην αυλή και βελτιωνόταν το μικρόκλιμα. Στις φωτογραφίες βλέπουμε τις δραστηριότητες που εξελίσσονταν στην αυλή. Στην αυλή υπήρχε φούρνος, όπου οι γυναίκες έψηναν τα ψωμιά τους.

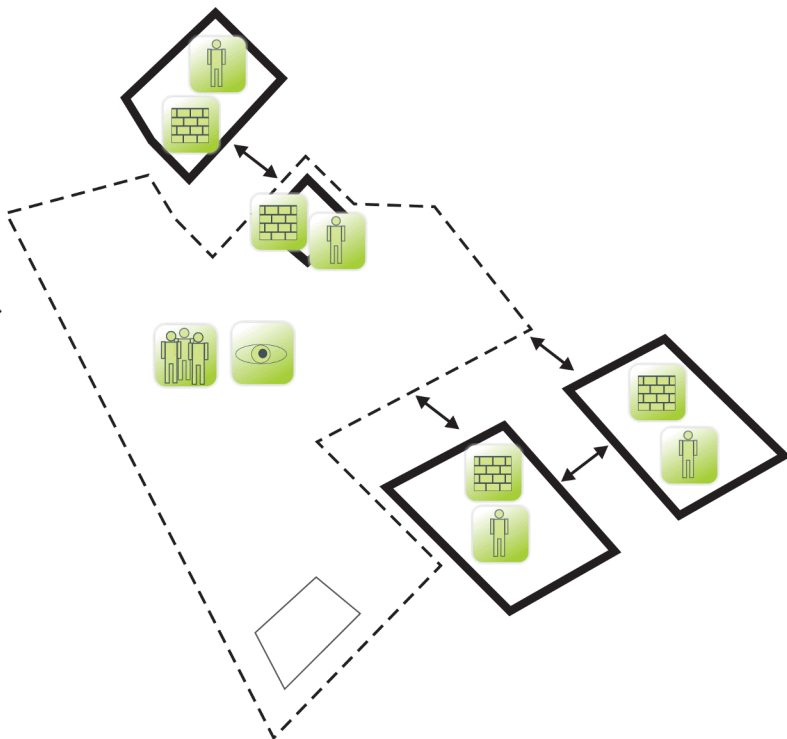
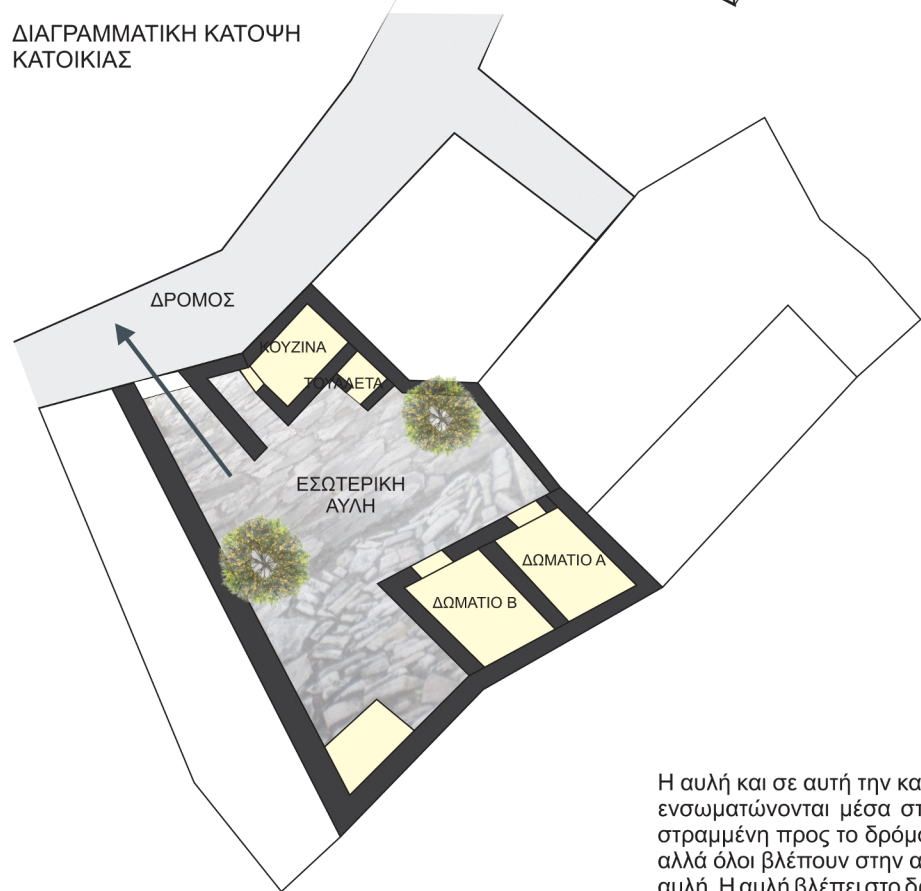
Ακόμη το μήνα Σεπτέμβρη, μετά την ωρίμανση των σταφυλιών, έκαναν το παραδοσιακά εδέσματα (μπαλουζέ, σιουσιούκο, κιοφτέρκα). Συναντιόνταν και καθημερινά για να πλέξουν, να κεντήσουν και να συζητήσουν για τα νέα του χωριού. Επίσης συνευρίσκονταν οι άντρες όταν δεν πήγαιναν στο καφενέ του χωριού. Τα παιδιά ακόμη έπαιζαν σε ένα ασφαλή χώρο και υπό την επίβλεψη των μητέρων της. Γενικά αποτελούσε ένα χώρο διαδραμάτισης των περισσότερων γεγονότων και καταστάσεων, απασχόλησης του ελεύθερου χρόνου.

ΔΡΑΣΤΗΡΙΟΤΗΤΕΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΑΥΛΗΣ

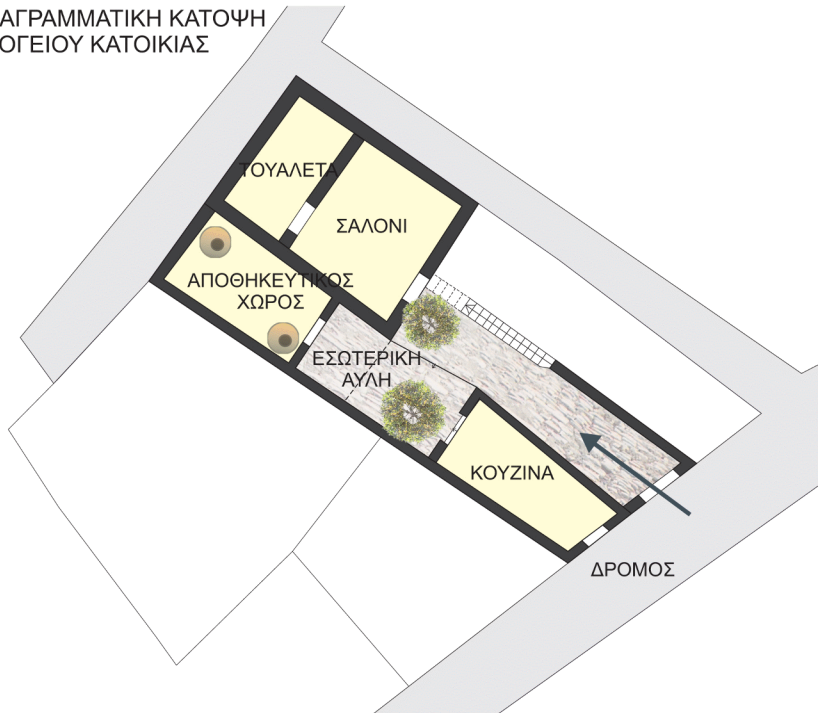

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΟΨΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

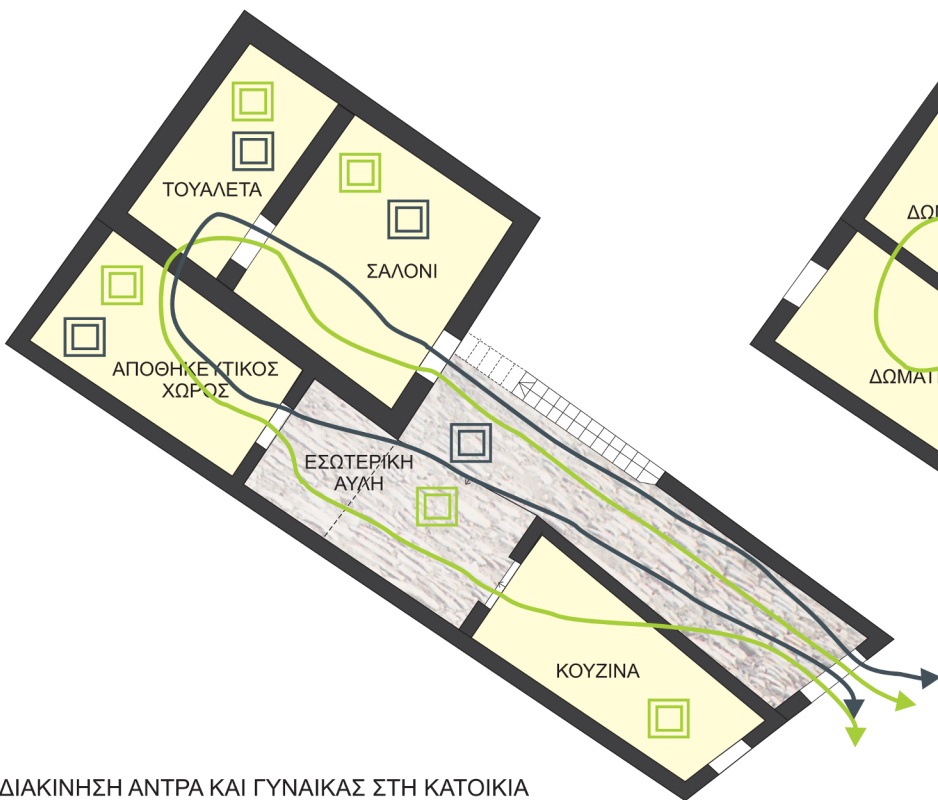

Η αυλή και σε αυτή την κατοικία αποτελεί τον πυρήνα. Εδώ κάποιος χώρος(τουαλέτα, κουζίνα, φούρνος) ενσωματώνονται μέσα στην αυλή. Η αυλή βλέπει στον δρόμο αλλά και η κουζίνα του σπιτιού είναι στραμμένη προς το δρόμο δημιουργώντας έτσι μια είσοδο - πέρασμα. Οι χώροι δεν είναι δίπλα δίπλα, αλλά όλοι βλέπουν στην αυλή. Δεν υπάρχει σαλόνι, οπότε η συγκέντρωση των ατόμων θα γινόταν στην αυλή. Η αυλή βλέπει στο δρόμο. Το συγκεκριμένο σπίτι βρίσκεται στη φάση της αποκατάστασης του.

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΟΨΗ
ΙΣΟΓΕΙΟΥ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

ΔΙΑΓΡΑΜΜΑΤΙΚΗ ΚΑΤΟΨΗ ΠΡΩΤΟΥ
ΟΡΟΦΟΥ ΚΑΤΟΙΚΙΑΣ

ΔΙΑΚΙΝΗΣΗ ΑΝΤΡΑ ΚΑΙ ΓΥΝΑΙΚΑΣ ΣΤΗ ΚΑΤΟΙΚΙΑ

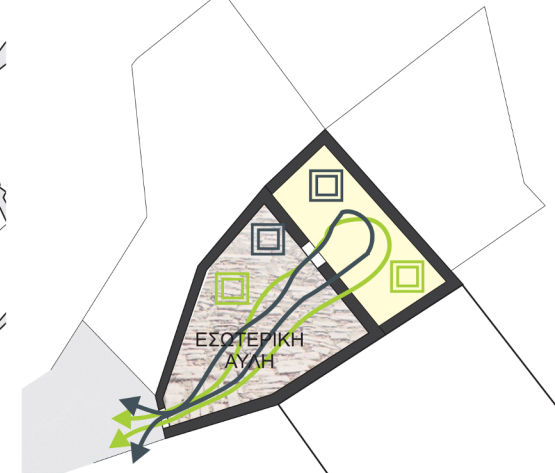
Η κατοικία η οποία μελετάται βρίσκεται μέσα στον πυρήνα του χωριού. Είναι διώροφη και οι κινήσεις που γίνονται σε αυτή έχουν ως σημείο αναφοράς την εσωτερική αυλή. Οι χώροι τοποθετούνται περιμετρικά από αυτή και η σκάλα που σε μεταφέρει στον πρώτο όροφο ξεκινά μέσα από την αυλή. Η συγκεκριμένη κατοικία είναι εγκαταλελειμμένη και ερειπωμένη. Ωστόσο κατανοείς τους εσωτερικούς διαχωρισμούς των χώρων λόγω των διαχωριστικών τοίχων της.

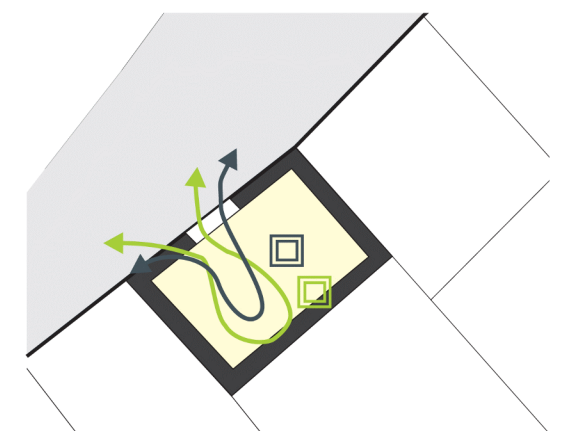
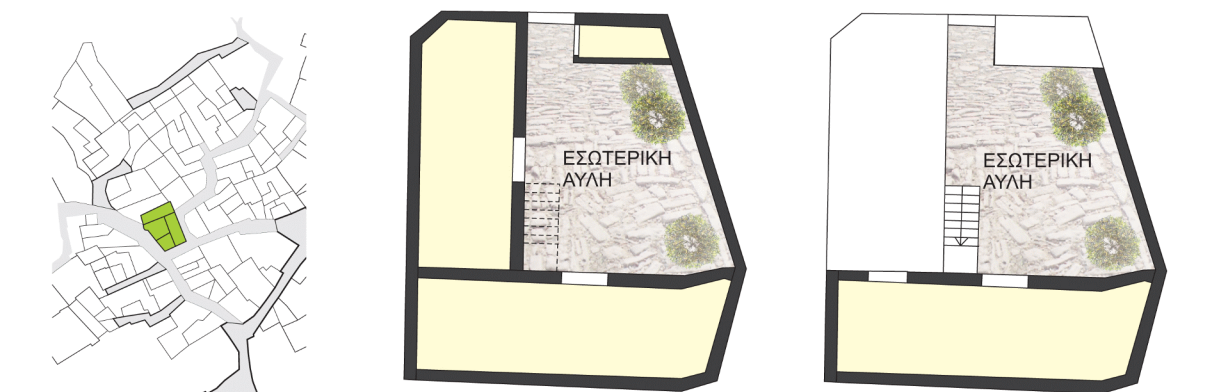
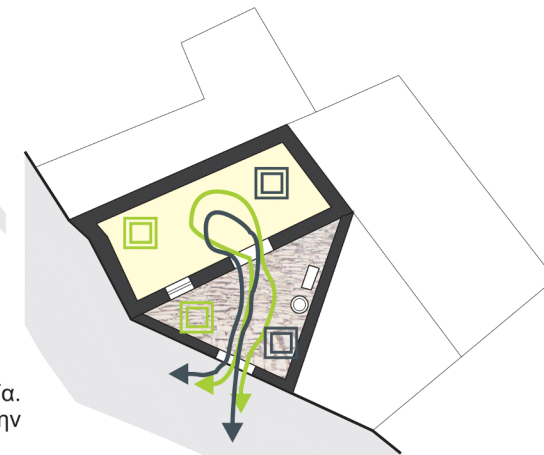
Η κατοικία η οποία μελετούμε σε αυτή τη περίπτωση βρίσκεται στη periphery του χωριού. Οι κατοικίες όσο έβγαινες πιο έξω από το χωριό αποκτούσαν πιο κανονικό ορθογώνιο σχήμα και το οικόπεδο τους ήταν μεγαλύτερο. Η αυλή βρίσκεται περιμετρικά της κατοικίας. Στο κέντρο βρίσκονται οι βασικοί χώροι. Η μία κουζίνα όμως όπως και στις περισσότερες κατοικίες της Βάσας βρίσκεται εντός της αυλής. Στη περίπτωση μας υπάρχουν δύο κουζίνες και δύο τουαλέτες. Αυτό δείχνει ότι οι κοινωνικές συνθήκες μεταβάλλονται, οπότε και η αρχιτεκτονική της κατοικίας. Η παρατήρηση αυτή δείχνει ότι η κατοικία αυτή είναι αρκετά μεταγενέστερη από τις κατοικίες εντός του πυρήνα του χωριού.

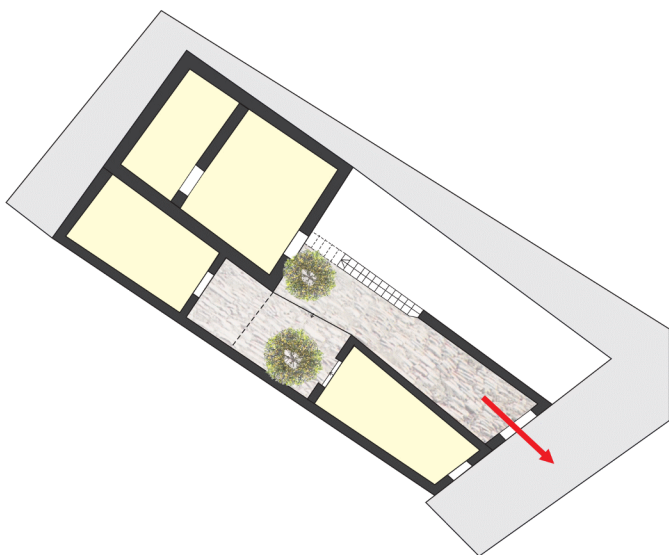
Κατοικία κοντά στο πυρήνα του χωριού. Η πρόσβαση γίνεται από το δρόμο στην εσωτερική αυλή. Είναι μονόχωρη κατοικία.

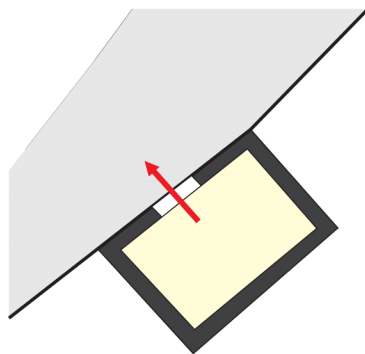
Εντοπίζεται ακόμη μία μονόχωρη κατοικία. Η πρόσβαση γίνεται και πάλι μέσα από την εσωτερική αυλή.

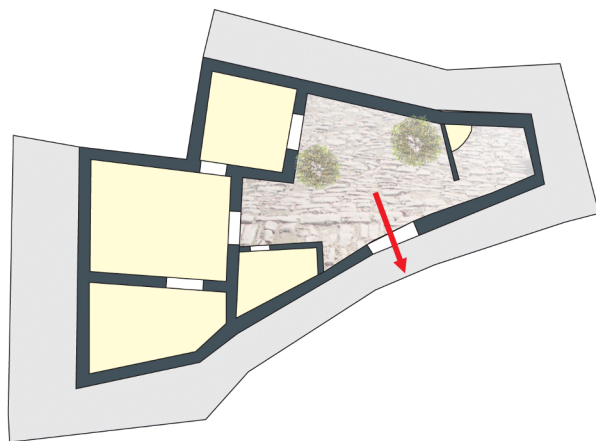
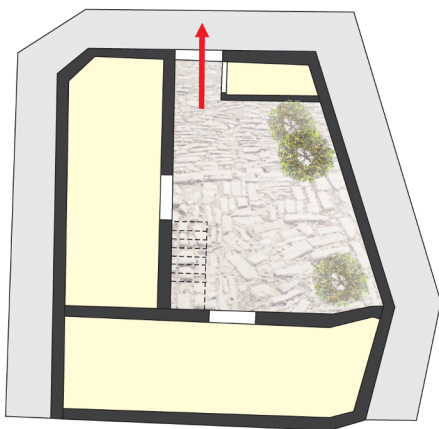
Η κατοικία αυτή είναι μονόχωρη και έχει άμεση πρόσβαση η οικοδομή από το δρόμο. Οι κατοικίες αυτές είναι ελάχιστες στο χωριό της Βάσας.

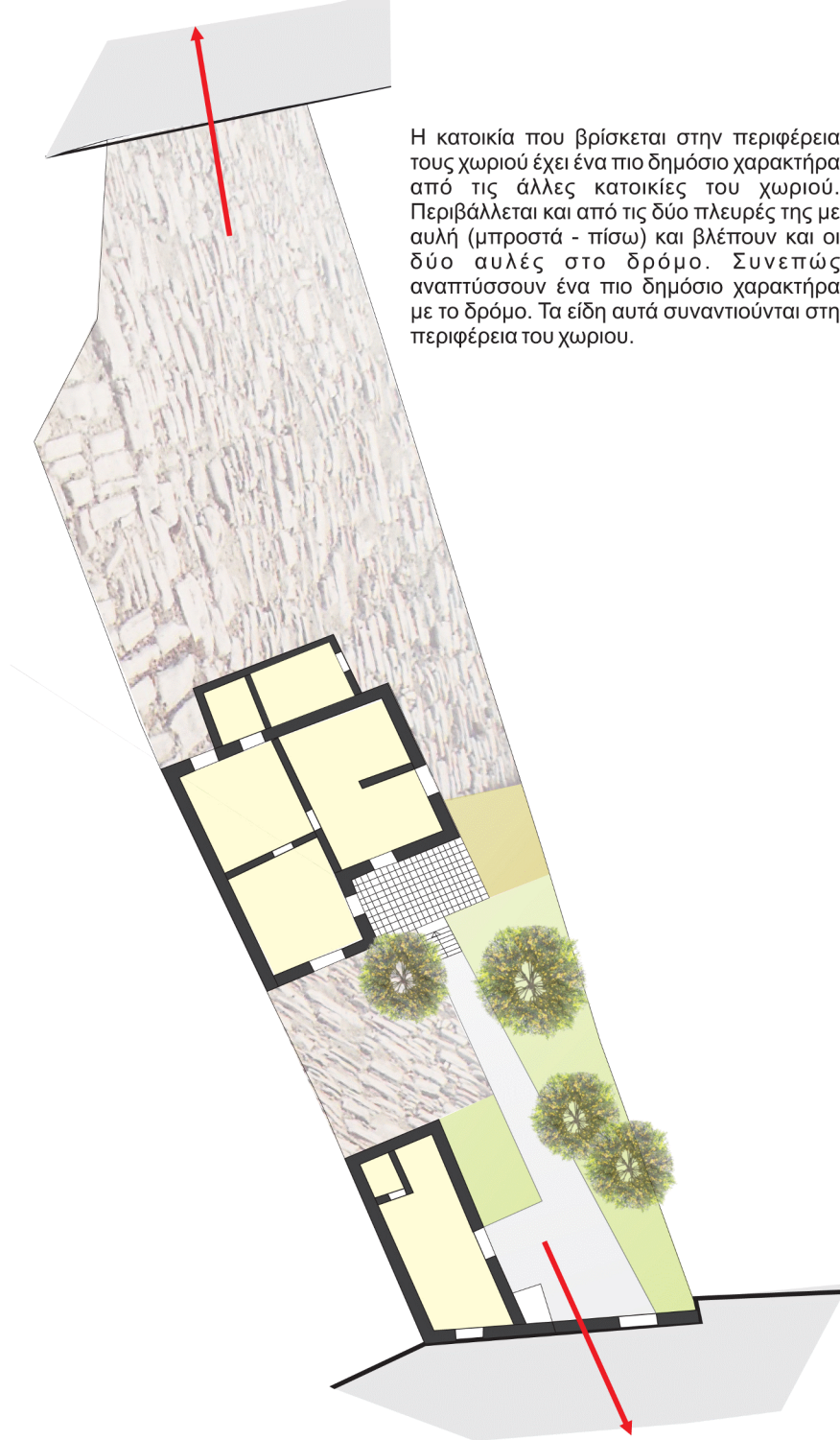
Στο τύπο αυτό περιβάλλεται στις μικρές πλευρές η κατοικία από το δρόμο, συνεπώς και η πρόσβαση γίνεται από τη στενή πλευρά διατηρώντας έτσι ένα πιο εσωκλειστο χαρακτήρα.

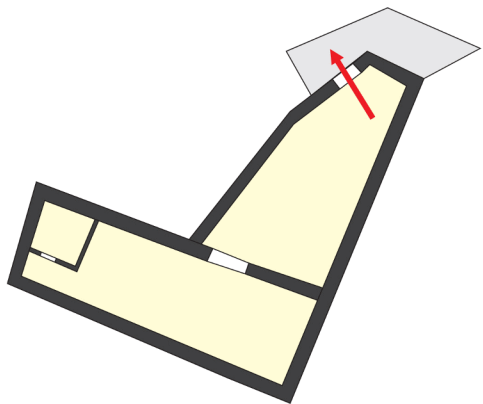
Ελάχιστες κατοικίες αποτελούνται μόνο από ένα χώρο(μονόχωρα) και η κατοικία έχει άμεση πρόσβαση από το δρόμο. Το είδος αυτό των κατοικιών συναντιούνται κυρίως εντός του πυρήνα του χωριού.

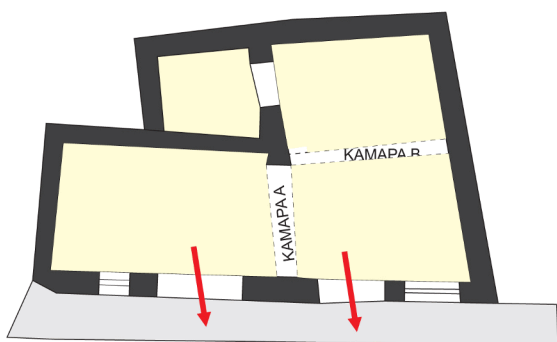
Περιμετρικά από αυτό το τύπο κατοικίας υπάρχει δρόμος από τις τρεις πλευρές του. Όμως διατηρεί την εσωστρέφεια του λόγω του ότι στις πλευρές αυτές υπάρχουν ψηλά περιτειχίσματα που εσωκλείουν την κατοικία. Η μία πλευρά του που εφάπτεται με το δρόμο έχει και άμεση πρόσβαση από αυτό στην αυλή της κατοικίας. Ο χαρακτήρας αυτός συναντιέται περισσότερο στο χωριό της Βάσας.

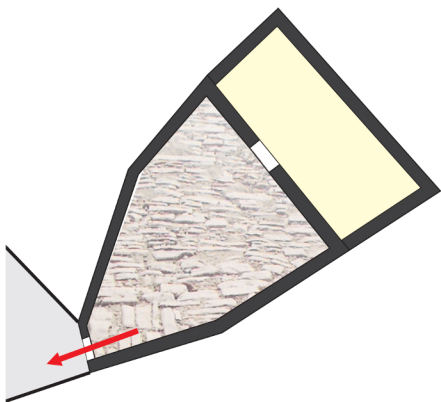
Η κατοικία που βρίσκεται στην περιφέρεια του χωριού έχει ένα πιο δημόσιο χαρακτήρα από τις άλλες κατοικίες του χωριού. Περιβάλλεται και από τις δύο πλευρές της με αυλή (μπροστά - πίσω) και βλέπουν και οι δύο αυλές στο δρόμο. Συνεπώς αναπτύσσουν ένα πιο δημόσιο χαρακτήρα με το δρόμο. Τα είδη αυτά συναντιούνται στη περιφέρεια του χωριού.

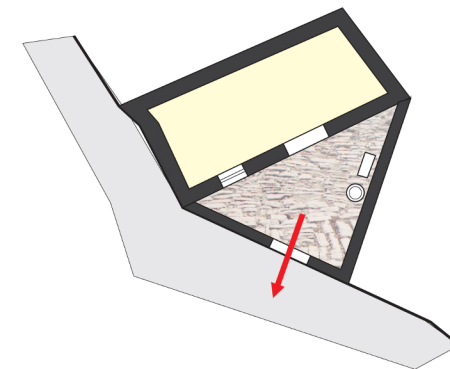
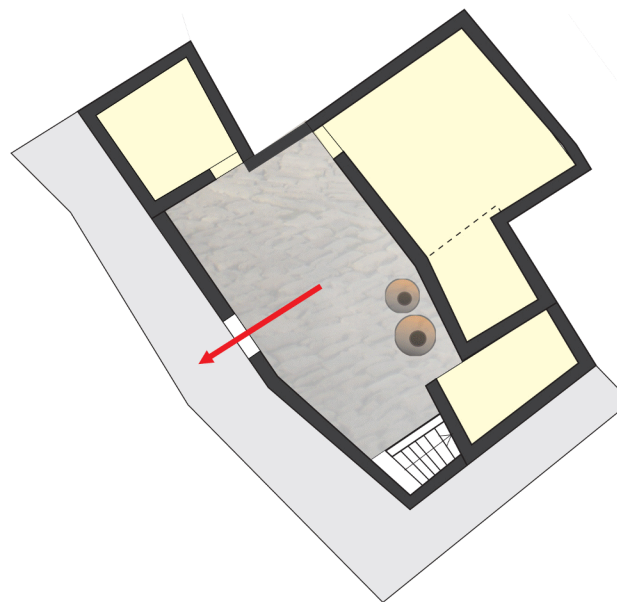
Κατοικία η οποία δεν έχει εσωτερική αυλή. Η πρόσβαση γίνεται άμεσα από το δρόμο στη κατοικία. Ο δρόμος συναντά τη κατοικία μόνο στη στενή πλευρά του. Από τη μία η άμεση πρόσβαση στη κατοικία κάνει πιο δημόσιο το χαρακτήρα και από την άλλη η επαφή με το δρόμο επειδή γίνεται στο στενό σημείο την κάνει πιο ιδιωτική.

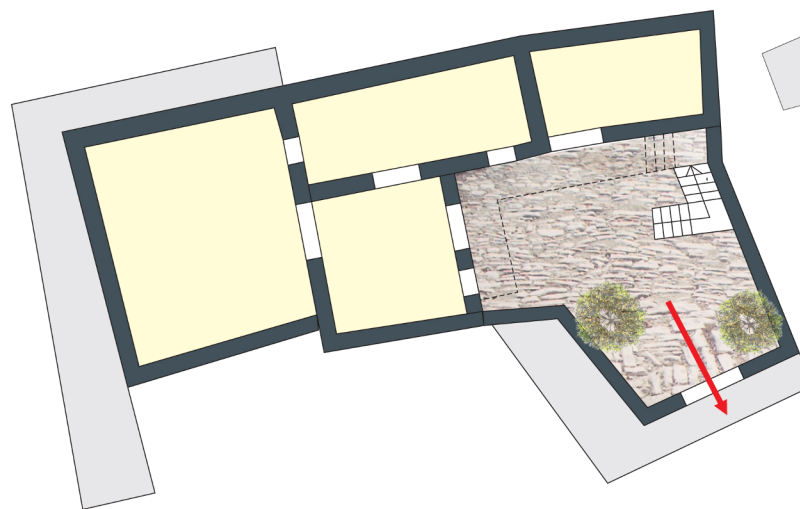
Και σε αυτή τη περίπτωση δεν υπάρχει εσωτερική αυλή. Η μεγάλη πλευρά του βλέπει στην κεντρική πλατεία, όπου βρίσκεται η εκκλησία, καταστρώνοντας τη κατοικία στο να έχει ένα πιο δημόσιο χαρακτήρα. Η κατοικία αυτή έχει πρόσβαση από δύο σημεία του δρόμου.

Η κατοικία έχει σχέση με το δρόμο μόνο στο σημείο πρόσβασης. Η ιδιωτικότητα αυξάνεται ακόμη περισσότερο επειδή η αυλή στο σημείο πρόσβασης στενεύει.

Η εσωτερική αυλή και κλειστός χώρος της κατοικίας περιβάλλονται από το δρόμο. Στη μία ή στις δύο πλευρές. Η αυλή επειδή βλέπει στο δρόμο γίνεται κατά κάποιον τρόπο δημόσια. Όμως επειδή περιβάλλεται με ψηλό περιτείχιμα μειώνεται αυτόματα ο δημόσιος χαρακτήρας της αυλής που της έδινε ο δρόμος.

Σε αυτή τη περίπτωση προς το δρόμο βλέπει η στενή η πλευρά της κατοικίας και παράλληλα βλέπει και μέρος κλειστών χώρων της κατοικίας προς το δρόμο από τη στενή πλευρά. Ο χαρακτήρας γίνεται πιο ιδιωτικός, λόγω του ότι περιορίζεται ακόμη περισσότερο η όψη προς το δρόμο και επειδή η αυλή στο σημείο πρόσβασης γίνεται πιο στενή. Ο τύπος αυτός επίσης συναντιέται αρκετά στο χωριό της Βάσας.

ΖΩΝΗ 3 ←
Νέα περιφερειακή ανάπτυξη του χωριού
40%

ΖΩΝΗ 2 ←
Περιφερειακή ανάπτυξη πυρήνα χωριού
10%

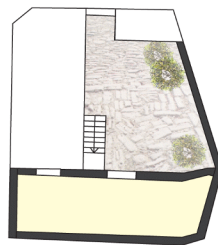
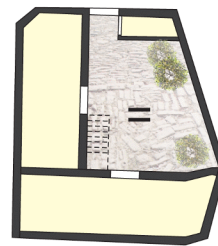
ΖΩΝΗ 1 ←
Χαρακτηρίζει τον πυρήνα του χωριού
50%

ΔΥΟΡΟΦΑ ΚΤΗΡΙΑ

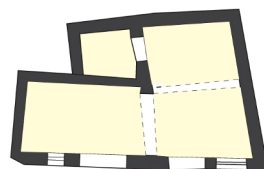

Στον πιο πάνω χάρτη έχουν χρωματιστεί τεμάχια στα οποία έχουν δομηθεί κτήρια με δύο ορόφους. Χωρίζοντας το χάρτη σε 3 ζώνες βάσει της χρονικής τους ανάπτυξης παρατηρείται μια διαφοροποίηση σε σύγκριση με τον αριθμό διώροφων οικοδομών που παρατηρούνται στην κάθε ζώνη. Θα μπορούσαμε να ισχυριστούμε συγκρίνοντας το εμβαδόν της κάθε ζώνης με τον αριθμό των διώροφων κτηρίων ότι το μεγαλύτερο ποσοστό διώροφων κτηρίων παρουσιάζεται συγκριτικά στη ζώνη 1, ζώνη 3 και ζώνη 2. Ο λόγος ίσως για τον οποίο εμφανίζεται αυτή η διαφοροποίηση είναι λόγω της διαφορετικής χρονικής αλλά και μαζικής ανάπτυξης της κάθε ζώνης. Για παράδειγμα η ζώνη 1 η οποία δομήθηκε πρώτη είχε την πιο μαζική ανάπτυξη από τις 2 άλλες ζώνες, έτσι όταν θα είχε αρχίσει η δόμηση της ζώνης 2, η ζώνη 1 δεν μπορούσε να αναπτυχθεί οριζόντια για αυτό αναπτύχθηκε καθ' ύψος. Αντίθετα η ζώνη 2 αν και καλύπτει μεγαλύτερο εμβαδόν λόγω του ότι σταδιακά το χωριό και γενικά τα χωριά στην Κύπρο άρχισαν να παρακμάζουν λόγω της αστυφιλίας παρατηρούνται ελάχιστα διώροφα. Η ανάπτυξη της ζώνης 3 όπου παρατηρούνται κτήρια πιο πρόσφατα κτισμένα παρατηρούνται οι κατοικίες οι οποίες κτίστηκαν ως εξοχικές κατοικίες. Επομένως βάση και των σημερινών δεδομένων όπου τα περισσότερα σπίτια είναι διώροφα παρατηρείται ένας μεγάλος σχετικά αριθμός από διώροφα κτήρια.

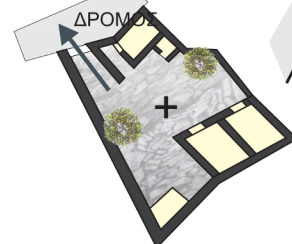
ΖΩΝΗ 1

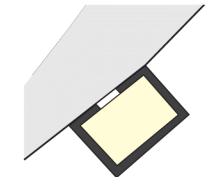
ΖΩΝΗ 1

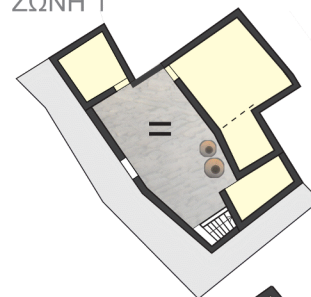
ΖΩΝΗ 1

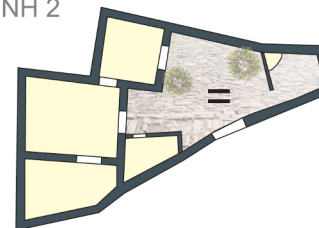
ΖΩΝΗ 2

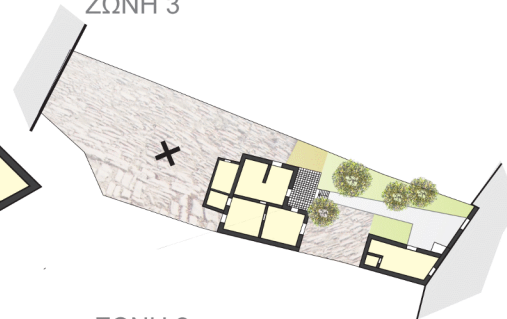
ΖΩΝΗ 1

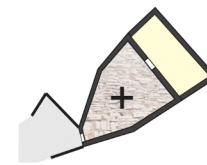
ΖΩΝΗ 2

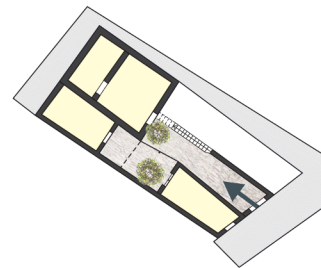
ΖΩΝΗ 3

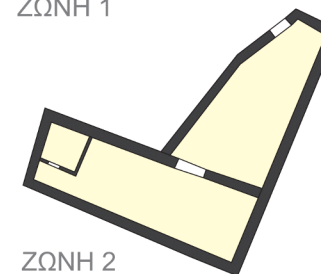
ΖΩΝΗ 2

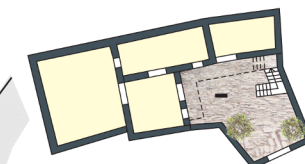
ΖΩΝΗ 1

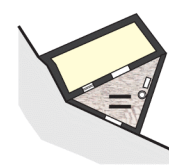
ΖΩΝΗ 1

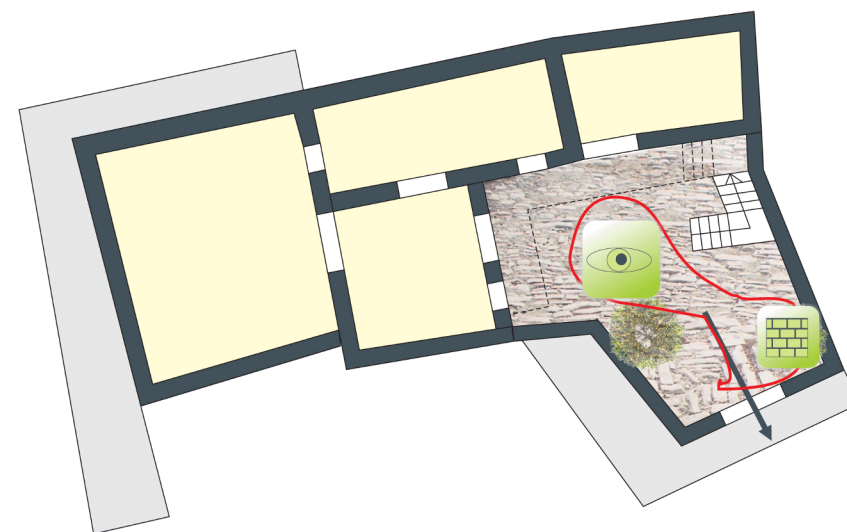
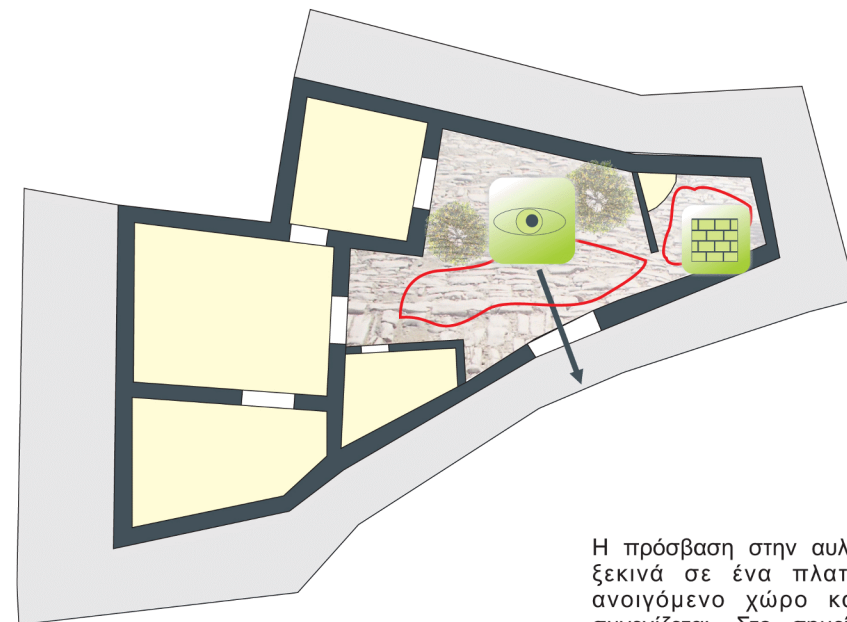
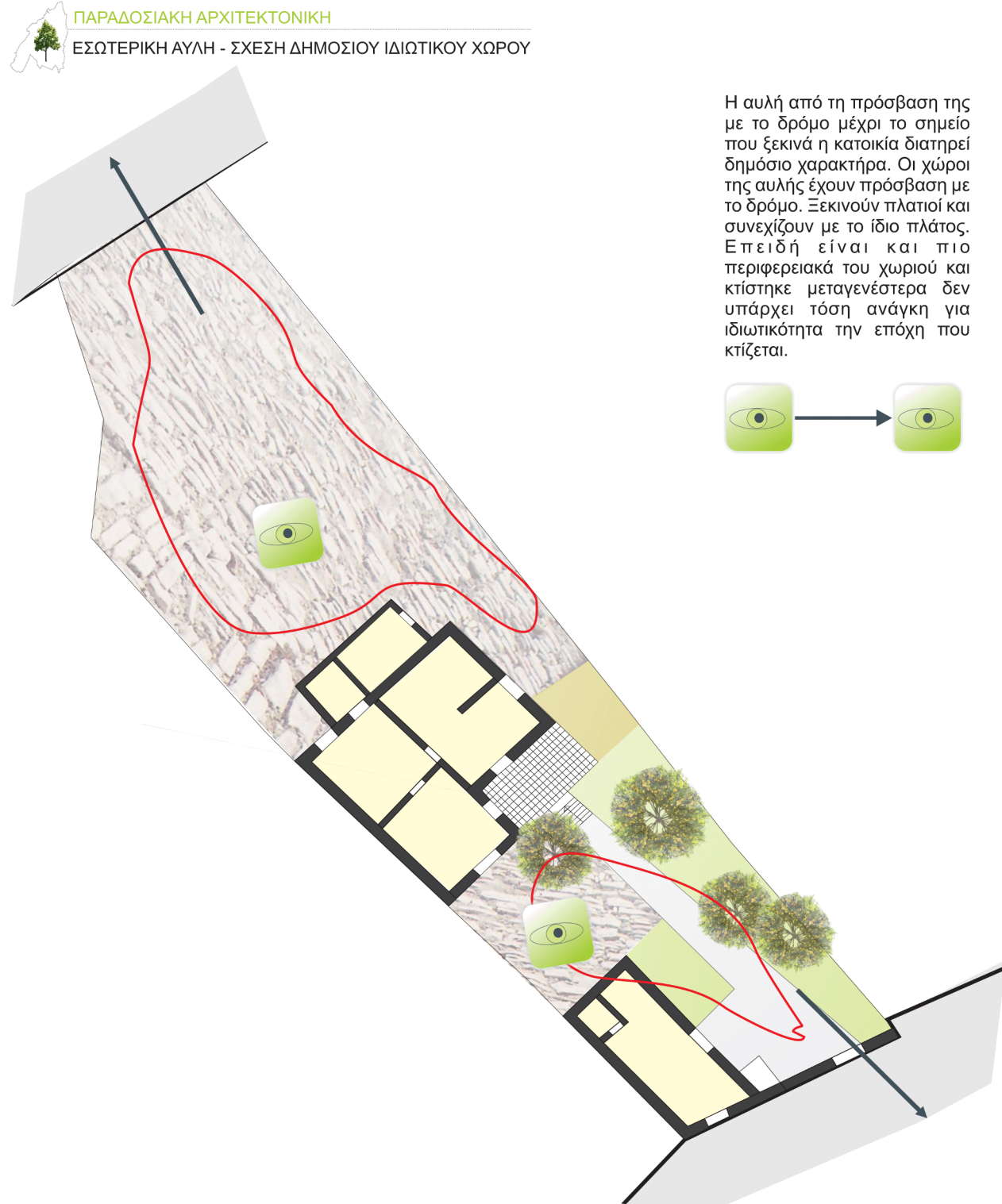
ΖΩΝΗ 2

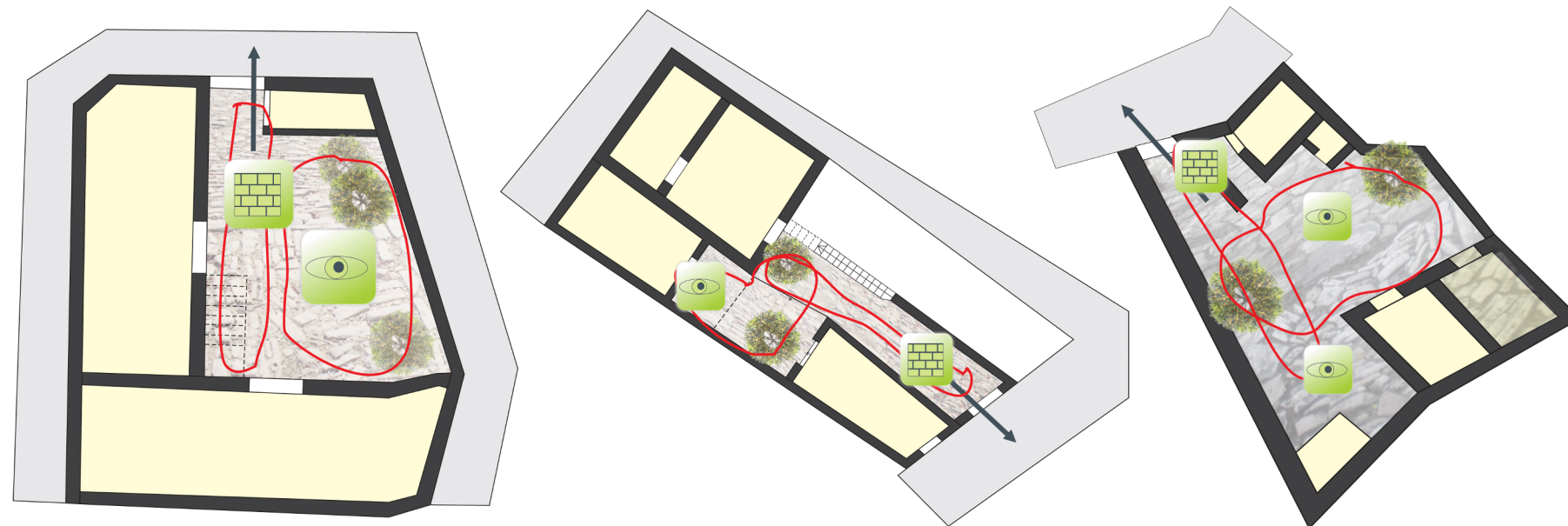

ΖΩΝΗ 2

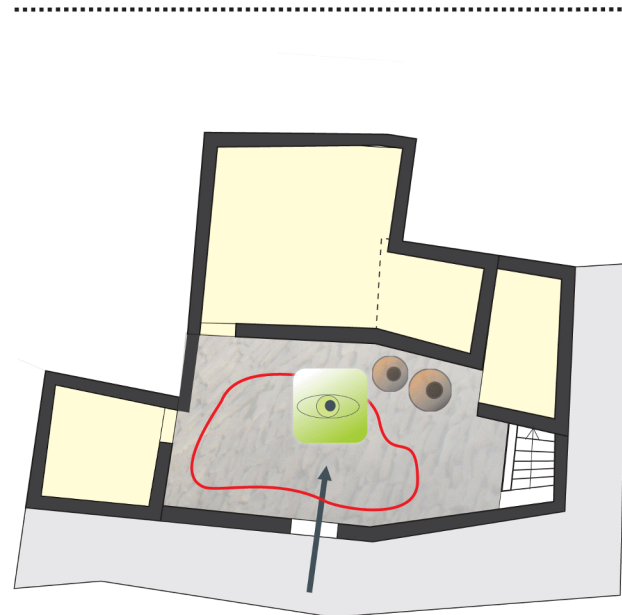

Οι κατόψεις προέρχονται και από τις 3 ζώνες που καθορίσαμε με σκοπό να παρατηρήσουμε τη σχέση του δομημένου χώρου και της εσωτερικής αυλής. Στη ζώνη 1 οι κατοικίες αν δεν υπολογίσουμε το δεύτερο όροφο, στο ισόγειο σχεδόν έχουν το ίδιο μέγεθος με την αυλή, εκτός από τα δύο παραδείγματα από τα οποία το ένα εφάπτεται σε ένα αδιέξοδο και το άλλο στην κεντρική πλατεία του χωριού. Στη ζώνη 2 παρατηρούμε, λόγω του ότι οι περισσότερες κατοικίες ήταν μονόροφες, πως το συνολικό εμβαδόν δομημένου χώρου είναι σχεδόν ίσο ή μικρότερο από το εμβαδόν του αδόμητου χώρου - αυλή. Στη ζώνη 3 λόγω και του μεγάλου μεγέθους των οικοπέδων πολλές φορές η αυλή είναι ίση ή και μεγαλύτερη από την κάλυψη του εμβαδού που έχει δομηθεί.

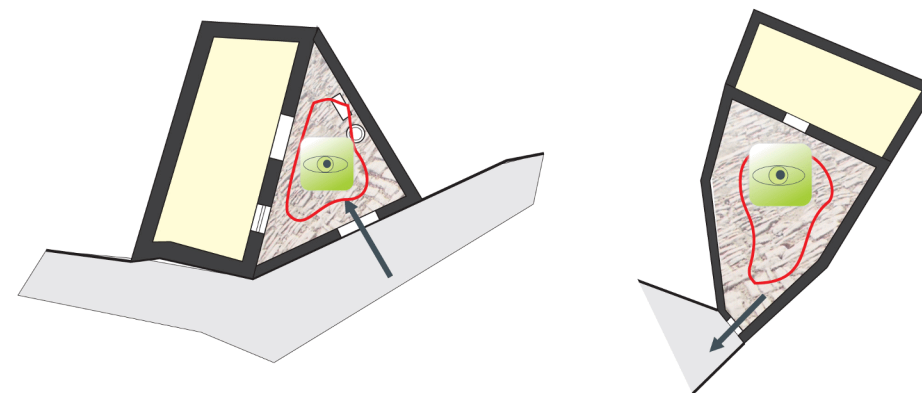

Και σε αυτή την περίπτωση ο χώρος στην είσοδο στενεύει και όσο προχωρά πλαταίνει. Στους συγκεκριμένους τύπους όμως αρχίζουμε από ένα στενό χώρο διακίνησης (πιο ιδιωτικός χαρακτήρας) και στη συνέχεια ο χώρος ανοίγει. Στις αυλές όπου υπάρχει φούρνος στο πιο πλατύ χώρο είναι ακόμη πιο δημόσιος χώρος της εσωτερικής αυλής αφού συναντιούνται οι γυναίκες για να ψήσουν τα ψωμιά τους.

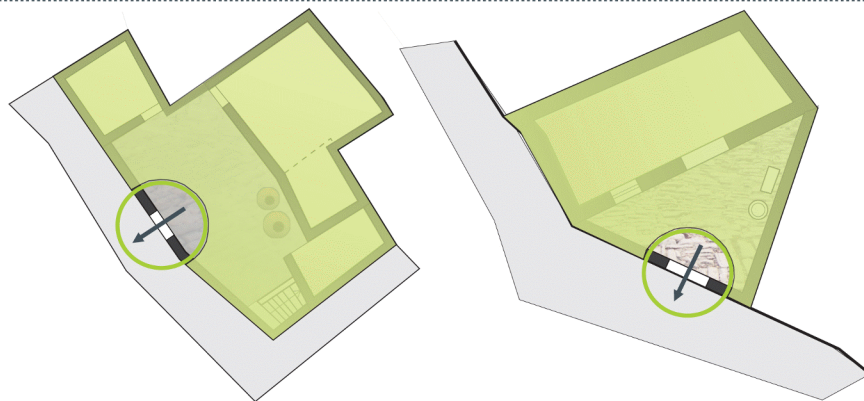

Ο χώρος εισόδου στην εσωτερική αυλή ξεκινά πλατύς και συνεχίζει πλατύς. Δίνει ένα πιο δημόσιο χαρακτήρα στην εσωτερική αυλή από τις προηγούμενες κατοικίες που αναλύσαμε. Οι διαστάσεις του παραμένουν οι ίδιες στο όλο το χώρο επέκτασης της εσωτερικής αυλής.

Οι εσωτερικές αυλές των μονόκωρων παρατηρούνται να έχουν το ίδιο μέγεθος σε όλο το χώρο. Είναι μικρός ο χώρος της αυλής, οπότε είναι και περιορισμένη η επιλογή για προσαρμογή μεταβολής πιο ιδιωτικού με πιο δημόσιου χώρου. Είναι μικρός και πλατύς στην είσοδο του. Παραμένει έτσι δημόσιος ο χαρακτήρας του σε όλο το εμβαδόν του. Στο πρώτο παράδειγμα ξεκινά πιο στενός ο χώρος αλλά δεν είναι πολύ έντονη η μεταβολή. Οπότε χαρακτηρίζεται όλος με τον ίδιο χαρακτήρα.

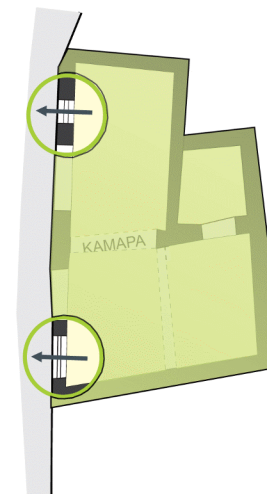

Οι θύρες των κατοικιών παρατηρείται στο χωριό της Βάσας ότι είχαν πάντα πρόσβαση από το δρόμο. Οι κάτοικοι οικειοποιούνταν έτσι και τον δρόμο έξω από τις πόρτες τους.

Στα αδιέξοδα παρατηρείται ότι κάποιες φορές τα σπίτια είχαν πρόσβαση από το χώρο εκείνο. Αυτό καλλιεργούσε ένα πιο δημόσιο χαρακτήρα στα αδιέξοδα και οι κάτοικοι χρησιμοποιούσαν το χώρο εκείνο για δραστηριότητες. Στα αδιέξοδα αυτά, όπου οι κάτοικοι είχαν πρόσβαση στις κατοικίες τους από αυτά παρατηρείται ότι ο δρόμος πλαταίνει. Παράλληλα όμως παρατηρείται έλλειψη παραθύρων και συνεπώς καλλιέργειας πιο εσωκλειστων κατοικιών.

Παρατηρείται ακόμη ένα είδος αδιεξόδων όσο αφορά τα ανοίγματα. Οι προσβάσεις από τις κατοικίες είναι πιο λίγες στα διέξοδα αυτά (μία ή δύο ή καθόλου). Ανοίγματα από παράθυρα δεν υπάρχουν εκτός και αν τα ανοίγματα είναι σε διώροφες κατοικίες που παρατηρούνται στο πρώτο όροφο τους. Τονίζεται έτσι η ιδιωτικότητα που ήθελαν να αποδώσουν στις κατοικίες τους. Ο δρόμος των αδιεξόδων αυτών πάλι πλαταίνει σε σχέση με τους υπόλοιπους δρόμους αλλά και σε κάποιες περιπτώσεις πλαταίνει ελάχιστα. Αυτό και πάλι τονίζει την εσωστρέφεια που κατέχουν οι κατοικίες του χωριού της Βάσας.

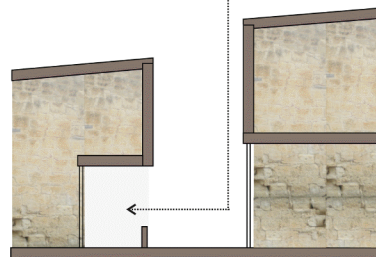
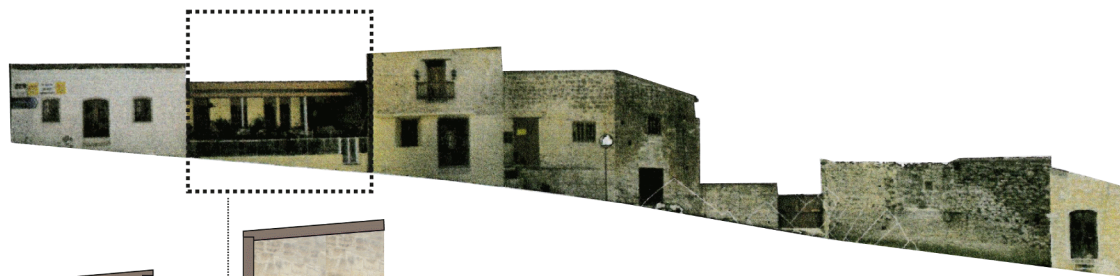
Ελάχιστες κατοικίες έχουν παράθυρα που βλέπουν στο δρόμο και οι κατοικίες αυτές είναι εκείνες που δεν έχουν εσωτερική αυλή. Στο δρόμο δεν παρατηρούνται παράθυρα εκτός και αν είναι σε πιο ψηλό επίπεδο ή πολύ μικρά παραχωρώντας έτσι ιδιωτικότητα στους κατοίκους. Παράθυρα δεν υπάρχουν λόγω του ότι στις περισσότερες κατοικίες οι αυλές βλέπουν στο δρόμο και περικλείονται από ψηλά περιτειχίσματα. Οπότε δεν υπάρχει ανάγκη για παράθυρα αφού είναι χώρος εσωτερικής αυλής.

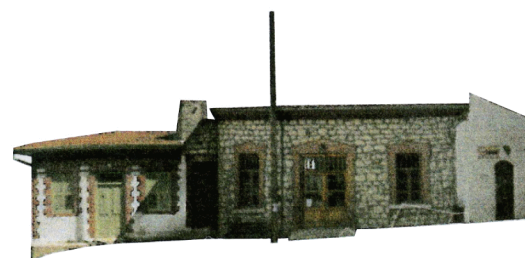
Πριν το χωριό ανακηρυχθεί διατηρητάο ίσως να έγιναν κάποιες μετατροπές οι οποίες δεν συνάδουν με τον παραδοσιακό χαρακτήρα του χωριού. Πολλές από τις αναπλαιώσεις που έγιναν αργότερα αλλοίωσαν τα στοιχεία των κατοικιών, όπως οι πόρτες ή τα μπαλκόνια. Επίσης σε κάποιες μετατροπές που έγιναν δεν χρησιμοποιήθηκαν παραδοσιακά υλικά. Αυτό κάνει δύσκολη την κοινωνική αναγνώριση και ταυτότητα του χωριού.

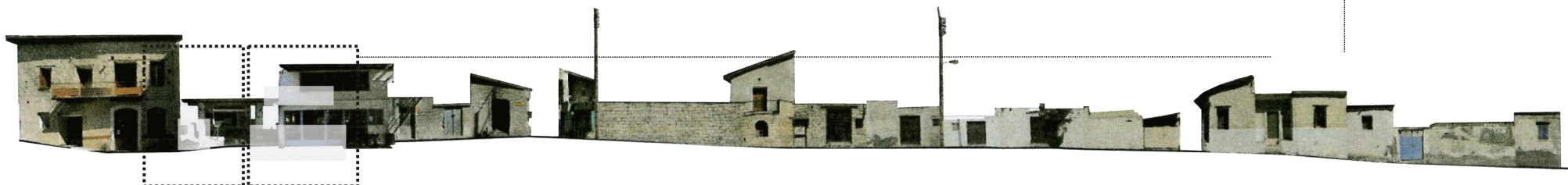
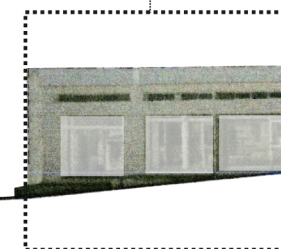
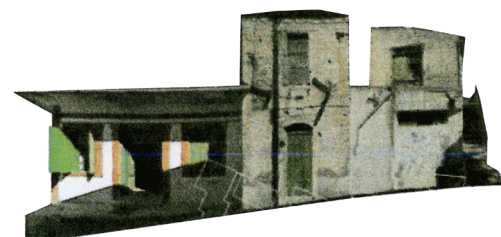
Κάποιες σύγχρονες παρεμβάσεις δεν ακολούθησαν τους παραδοσιακούς τρόπους δόμησης αλλοιώνοντας το χαρακτήρα του δρόμου και οι οποίοι δεν αντικατοπτρίζουν το τρόπο ζωής στο χωριό.

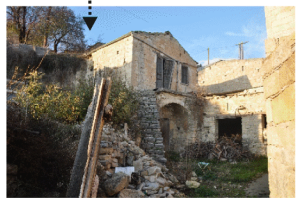

Στο συγκεκριμένο παράδειγμα παρατηρούμε πως η αυλή μπροστά είναι ανοιχτή προς τον δρόμο διακόπτοντας τη συνεχή δόμηση και αλλιώνοντας το χαρακτήρα του δρόμου. Με αυτό τον τρόπο η εσωτερική αυλή είχε μια ιδιωτική χρειά, στην οποία η γυναίκα του σπιτιού περνούσε αρκετό χρόνο, παρουσιάζεται ως ο πλέον δημόσιος χώρος της κατοικίας.

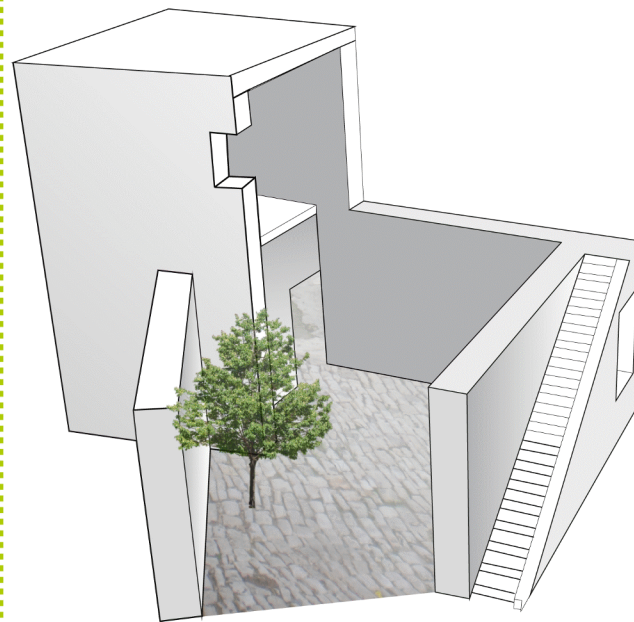
Στα συγκεκριμένα παραδείγματα παρατηρούμε μεγάλα οριζόντια ανοίγματα τα οποία δεν ήταν δυνατο να κατασκευαστούν την περίοδο εκείνη που κτίστηκαν τα σπίτια και λόγω οικοδομικών λεπτομερειών αλλά και λόγω των κοινωνικών διχτύων του χωριού.

Κάποια από τα ερείπια ανακατασκευάζονται.

Κάποια, αν και έχουν ακατάλληλες συνθήκες κατοίκησης ακόμη κατοικούνται.

Τα ερειπωμένα σπίτια εντοπίζονται κοντά στο πυρήνα του χωριού. Αυτό συμβαίνει είτε λόγω του υψηλού ποσού επιδιόρθωσης, είτε του υψηλού ποσού που ζητείται για τη πώληση τους. Έτσι παραμένουν ερείπια. Παρόλα αυτά τα ερείπια αποτελούν πηγή έμπνευσης σε ζωγράφους καθώς και φωτογράφους. Παράλληλα λειτουργούν σαν ενεργά μονοπάτια διάδρασης, επειδή ο κόσμος μπορεί να εισέλθει να τα παρατηρήσει και να αντιληφθεί το παραδοσιακό τρόπο δόμησης, τη κοινωνική δομή της οικογένειας, καθώς και τη χρονολογία χτισίματος του.

